

KNJIGA PRIVILEGIJA LABINSKE KOMUNE (regesta svih dokumenata od 1325. do 1719.)

Jakov Jelinčić

I. UVOD

U situaciji kada za mnoge stare istarske komune za mletačko razdoblje uopće nemamo sačuvanu arhivsku građu osim notarskih knjiga (npr. Pula, Umag) ili imamo sačuvane vrlo male količine građe (npr. Poreč, Buzet) bogati arhivi labinske i novigradske komune te feudalne jurisdikcije Završje, pravo su bogatstvo, neprocjenjiv i nenadomjestiv izvor za proučavanje povijesti ovih gradova, njihove okolice, ali i mnogo šire. Nema sumnje da knjige isprava, privilegija, dukala i terminacija imaju posebnu vrijednost. Tu su još zapisnici sjednica Vijeća komune pa knjige (*acta*) podestatove kancelarije. Bilo bi vrlo korisno objaviti *in extenso* barem knjige privilegija i knjige zapisnika sjednica koje su za obje navedene komune dosta dobro sačuvane. Dr. Danilo Klen i autor ovog rada pripremaju *in extenso* za tisak knjigu privilegija labinske komune koja je od izuzetne vrijednosti. Odlučili smo ipak unaprijed objaviti regesta (sadržaje) svih isprava koje se nalaze u toj knjizi. Treba odmah reći da se radi o knjizi prijepisa nastaloj početkom XVIII. st.¹ Ova činjenica potvrđuje, međutim, njenu vrijednost jer su tada ti

¹ Prijepis je izvršio Vincenzo Dragogna »quondam Signor Lodovico Nobile di detta Terra«.

V. Dragonja rođen je (kršten) 4. XII. 1663. od oca Lodovika i majke Tadeje. Otac Lodoviko bio je labinski notar. Sačuvane su nam tri njegove notarske knjige iz razdoblja od 1633. do 1669. Bila su još trojica notara istog prezimena, a jedan je bio Jakov (Giacomo), sin Vicenza. Sačuvana nam je jedna njegova notarska knjiga nastala radom istog od 1735. do 1741. (Sve su te knjige teško oštećene i praktički neupotrebljive.)

Radi se o uglednoj labinskoj obitelji što je vidljivo i iz činjenice da je Vicenzu na krštenju bio kum Vicenzo Foscarini, labinski podestat (nije isključeno da je po kumu dobio i ime). (Vidi: Matična knjiga krštenih — Libro de Battezzati — 1662—1682, fol. 12 r, 2. upis.)

Obavljao je visoke službe u komuni. Često je bio sudac. Posljednji put bio je prisutan na sjednici Vijeća komune 2. VIII. 1734. kada je izabran za providura za zdravstvo. (Vidi: Knjiga zapisnika sjednica Vijeća labinske komune — Liber Consiliorum — 1718—1744, fol. 192 r.) Umro je svega 18 dana kasnije, 20. VIII. 1734. (Vidi: Matična knjiga umrlih — Libro de mortorii del Capitolo de Signori Canonici d'Albona — 1733—1775, fol. 6 v — zadnji upis.) Titulira se kao »plemeniti gospodin«.

Zbunjuje podatak ispod naslova knjige gdje stoji sljedeće: »*Restaurato l'anno 1722 sotto li 8 di Gennaro*«. Knjiga očito nije restaurirana. Ovo »*restaurato*« može

privilegiji bili na snazi. Uz svaki prijepis nalazi se na margini s lijeve strane oznaka na kojem se listu isprava nalazi u staroj knjizi, no samo do 115. fol., a ostalo nije naznačeno. Na kraju knjige je kazalo (**Indice delle materie . . .**). I ovdje se uz kratki sadržaj svake isprave navodi na kojem se listu stare knjige nalazi.

U knjizi se nalaze prijepisi raznih dukala, terminacija, odluka i sl. koje se odnose na razne privilegije labinske komune. Iz nekih je prijepisa vidljivo da je u kancelariji labinske komune postojala i knjiga terminacija no ona nije sačuvana. Za ispravu od 2. srpnja 1363. navodi se da je prepisana iz knjige Patrijarhata koja se čuva (**esistente**) u kancelariji labinske komune. Iz ovoga proizlazi da se ova knjiga svakako nalazila u Labinu početkom XVI. st., a vjerojatno i kasnije, no danas nemamo nikakvih podataka o njoj.

Granične godine prepisanih isprava su 1325. (razgraničenje između Labina, tzv. Kočura, Barbana i Sutivanca iz Istarskog razvoda)² i 1719. Ukupno je u prijepisu sačuvano, što isprava što raznih drugih dokumenata, 254 datiranih i 5 bez datuma. Najčešće su dokumenti nastali u Veneciji i Labinu, ali ih ima iz Kopra, Buzeta, Vodnjana, Pule, Roča i dr.

Osim već spomenute isprave iz 1363. posebno važna je ona o predaji Labina Veneciji od 13. lipnja 1420. jer se u njoj nalaze imena i prezimena plemića i pučana iz toga vremena. Labinska komuna imala je određene privilegije, koji su joj potvrđeni 3. srpnja 1420, pa je isprava o tome također važna. Važni su također i dokumenti koji se odnose na obvezu labinske komune u opskrbljivanju mletačkih galija, na pitanje obveze iste komune u vezi s opskrbom Venecije gorivim drvom, čišćenjem kanala rijeke Raše itd. Kroz ove isprave možemo pratiti i razne nesporazume koji su potresali ovu komunu, a odvijali su se između labinske gospode i pučana. Ništa manje nisu zanimljivi ni dokumenti koji se odnose na broj goveda u Labinu odnosno na području labinske komune, kao i na broj hrastovih stabala.

Jednom riječju, ovi su podaci solidna osnova za izučavanje labinske povijesti. Budući da se dio isprava odnosi i na veze labinske komune s drugim istarskim komunama, ova nam je knjiga važna i radi poznavanja povijesti i drugih komuna.³

Na kraju donosimo kronološki red isprava s naznakom na kojem se listu nalazi prijepis. Ovo smo smatrali neophodnim stoga što isprave u knjizi nisu prepisane kronološkim redom, već, prema datumu donošenja u kancelariju, a to je moglo biti i nakon više desetaka godina,⁴ odnosno prema potrebi kao npr. izvadak iz Istarskog razvoda. Na ovaj će način čitalac i istraživač imati

se odnositi na činjenicu da je prepisivanje dovršeno toga dana iz stare knjige, što nam se čini vjerojatnije, ili pak može značiti da je tog dana knjiga uvezana, što nam izgleda manje vjerojatnim.

² Usporedi: Josip Bratulić, *Istarski razvod*, Pula 1978, str. 241—243.

Ovaj je fragment Istarskog razvoja uz komentar objavio Bernard Stulli u svom radu: *Labinski fragment Istarskog razvoda*, *Jadranski zbornik*, god. II, Rijeka — Pula 1957, str. 95—112.

³ Namjeravamo sukcesivno objaviti regesta svih sačuvanih nam knjiga zapsnika sjednica Vijeća labinske komune, pa će na taj način ovi podaci biti još dostupniji.

⁴ Vidi odluku labinskog podesta o vođenju ove knjige (fol. 1a r i v).

pred sobom kronologiju nastanka isprava, a navođenje folijacije omogućit će mu brzo snalaženje bilo u samom tekstu ovog prijepisa, bilo u knjizi.

I na kraju dajemo osnovne podatke o knjizi:

Knjiga je dobro sačuvana, pisana je talijanskim i latinskim jezikom, kancelarijskim pismom iz vremena nastanka prijepisa s relativno velikim brojem kratica, ima originalni kožni uvez, vel. 300 × 200 mm, antikna folijacija, 160 fol. teksta plus 7 fol. kazala.⁵

⁵ Na kraju ovog kratkog prikaza ugodna nam je dužnost ovim putem zahvaliti dr. Miroslavu Bertoši na savjetima i pomoći prigodom pisanja ovog rada.

II. REGESTA

(Originalni naslov):

fol. 1 r

Laus Deo Semper

Libro, che contiene la raccolta di uarie, e molte parti, Ducali, Terminationi, et altro nel proposito delli particolari Priuileggi concessi dalla Publica Regale munificenza à questa Fedelissima, e benemerita Communità d'Albona; di mè Vincenzo Dragogna q.^m Signor Lodouico. Nobile di detta Terra

Restaurato l'anno 1722. sotto li 8 di Gennaro

fol. 1 v

Prazan.

fol. 1a r — 1a v

1517, prosinac, 20, Labin

Urbano Bollano, podestat labinski, uočivši da mnogi koji su u ime komune odlazili u Veneciju pred dužda ili u druge urede — nisu nigdje evidentirali isprave koje su dobivali, određuje da svi koji imaju bilo kakvu ispravu, koja se odnosi na komunu u bilo kojem svom dijelu, moraju u roku od osam dana, pod prijetnjom kazni, iste donijeti pred podestata.

(jezik latinski)

fol. 2 r — 4 v

1420, srpanj, 3, Venecija

Labin se preko svojih poslanika (*Ambasciatores*) stavlja pod vlast Venecije. Potvrđuju se privilegiji labinske komune. Radi se o privilegijima što ih je labinska komuna imala prije nego se predala Veneciji. Dužd Tomaso Mocenigo i Senat (Vijeće umoljenih — *Consiglio dei Pregadi*) potvrdilo je 10 privilegija. Ovdje navodimo samo ukratko na što se koji privilegij odnosi:

Prvi se odnosi na poštivanje fizičkog integriteta grada Labina i na prava koja je labinska komuna ranije imala.

Drugi se odnosi na obveze labinske komune prema markgrofu. Ove obveze komuna preuzima sada prema rašporskom kapetanu, odnosno prema Veneciji.

Treći privilegij precizira da labinska komuna ima pravo sama birati svog podestata. Jednako tako precizira i obveze komune prema njemu. Podestat mora biti »*de Terris et locis nostris*« i mora odgovarati Veneciji.

Četvrti se privilegij odnosi na Vijeće 24-orice, na izbore i na prava sudaca da sude zajedno s podestatom.

Peti privilegij govori o pravima Labinjana da ne idu u rat, osim u Istru, ako ustreba, te da njihovi ljudi ne moraju ići »na more« (drugim riječima »na galije«).⁶

Šesti privilegij potvrđuje labinskoj komuni sve dosadašnje presude na koje se nitko nije žalio.

Sedmi privilegij odobrava da i nadalje na labinsko područje mogu dolaziti trgovci te ondje prodavati i kupovati bez ikakve carine.

Osmi privilegij odobrava stav komune da se oni koji su prognani ne smiju vratiti na labinsko područje.⁷

Prema devetom privilegiju travarina i svi prihodi komune pripadaju istoj i iz njih ona pokriva svoje obveze prema kapetanu i drugima, popravlja crkve, gradske zidine i sl.

Deseti privilegij precizira da se komuni neće nametati novi porezi osim onih što ih ima sada.

Nadalje se govori o izboru prvog podestata. Zahtijeva se također od labinske komune da se u Labinu »*in locis suis consuetis*« podigne »znak sv. Marka evanđeliste« (lav).⁸

(jezik latinski)

fol. 5 r — 8 v

1442, lipanj, 15, Venecija

Dužd Francesco Foscari javlja Mateu Leonu, podestatu labinskom, da je na molbu i u prisustvu labinskih izaslanika donio neke odluke, i to u vezi sa:

1. opskrbom Labina solju;
2. vremenom kada novi podestat preuzima službu;
3. kupnjom i prodajom stoke za meso;
4. plaćanjem funkcionara komune;
5. cijenom pri prodaji drva i prvenstvom pri kupnji;
6. novčanom protuvrijednošću od 40 solada koja se može dati podestatu umjesto jareta (*castrado*) koje se običava dati podestatu;
7. zabranom podestatima labinskim da sijeku šumu;

⁶ O tome vidi: Klen, Danilo: Galije i galijoti iz Istre i otoka nekadašnje sjeverne Dalmacije za mletačku armadu (XI—XVIII. st.), Rad JAZU 318, Zagreb 1959, str. 199—286.

⁷ Ne navodi se, no sigurno se radi o vremenu na koje su prognani.

⁸ Sadržaj ovog dokumenta objavio je Bernard Stulli u svom radu: Fragment statuta plominske općine, Vjesnik Histojskih arhiva u Rijeci i Pazinu, Rijeka 1970, str. 7—49. Sadržaj isprave na str. 14—16.

8. zabranom podestatima da uzimaju, kako je to do sada bio običaj, određene dijelove (*lumbos siue rognulatos*) pri klanju krupne stoke.

9. Na kraju se precizira da je podestat dužan vino, što ga je dobio na ime plaće, prodati do ožujka, najkasnije do travnja.⁹

(jezik latinski)

fol. 8 v — 10 r

1445, siječanj, 24, Venecija¹⁰

Dukal dužda Francesca Foscarija podestatu labinskom Girolamu Venieru kojim se traži poštivanje određenih odredaba dužda, i to:

1. traži se poštivanje starog običaja da se Vijeće komune (*Consilium Comunitatis Albonae*) saziva u velikoj crkvi, a ne, kako se u zadnje vrijeme čini, u gradskoj loži, i to stoga da bi mogli prisustvovati svi koji žele i da bi mogli davati svoje prijedloge;

2. podestat mora primiti vino što mu ga komuna daje preko svojih predstavnika kao plaću, ali, ne postupi li tako, nema pravo od komune tražiti nikakvu naknadu;

3. određuje se da tri člana Vijeća komune odrede visinu raznih такси bilo za bogate bilo za siromašne;

4. svi imaju pravo prodavati žito, a ne samo podestat;

5. podestat je osudio trojicu ljudi koji su vičući iznosili svoje mišljenje u Vijeću.¹¹ Nepravilno je postupio, kaznu mora dokinuti, jer ljudi u Vijeću smiju iznositi svoje mišljenje;

6. određuje se način slanja poslanikâ u Veneciju.

(jezik latinski)

fol. 10 v — 11 v

1450, srpanj, 13, Venecija

Dukal dužda Francesca Foscarija podestatu labinskom Marku Magnu kojim potvrđuje neke zahtjeve labinske komune dok jedan odbija:

1. odobrava se Labinjanima da umjesto žita, vina i zobi u ukupnoj vrijednosti od 100 libara u novcu plaćaju od sada podestatu 90 libara. Ovdje nisu obuhvaćeni stanovnici Plomina koji imaju posebne obveze prema labinskom podestatu;

2. odobrava se labinskoj komuni da proda neke svoje posjede u Šumberu, koji spadaju pod jurisdikciju austrij-

⁹ Ovo stoga što ostali ne smiju prodavati svoje vino dok podestat svoje ne proda. Događalo se da ga on prodaje tek u lipnju pa se drugima zbog vrućine vino kvarilo.

¹⁰ Piše: 1444, indikcija VIII — radi se, dakle, o »More Veneto«, jer je 1444. bila VII. indikcija.

¹¹ Radi se o ljudima koji nisu bili članovi Vijeća: Kristoforu Vragoviniću, Jerku Brenkoviću i Dominiku Farini.

skog cara (... *Regis Romanorum* ... odnosno: *Domini Imperatoris* ...). Od tih terena komuna nema koristi, a novac bi se utrošio na popravak trošne labinske katedralne crkve (*Ecclesia Cathedralis Albonae*);

3. ne odobrava se Labinjanima da svoja drva za ložnje mogu izvoziti u Marke i Abruzzi, jer u Veneciji postoji velika potreba za tim artiklom;

4. ova se točka odnosi na način opskrbe solju i poteškoće Labinjana kojima je zimi nemoguće prelaziti preko »trageta« (*traghetum*) Sv. Jurja. Ljudi pri prelaženju ponekad ginu.

(jezik latinski)

fol. 12 r

1463, svibanj, 22, Venecija

Dužd Cristoforo Moro javlja Girolamu Lombardu, labinskom i plominskom podestatu (*Potestati Albonae et Flanonae*),¹² da se, uz kaznu od 200 dukata za svaki put, zabranjuje bilo kamo izvoziti »škopce« (*castrati*) osim u Veneciju.

(jezik latinski)

fol. 12 v i 13 r

1467, srpanj, 15, Venecija

Dukal dužda Christofora Mora Francescu Venieru, labinskom i plominskom podestatu, kojim se odlučuje sljedeće:

1. Nitko ne može biti član Vijeća labinske komune ako mu to nisu bili otac i djed (*nisi cui fuit Pater et Avus*). Prekršitelj će biti kažnjen sa 200 L.

2. Nitko ne može biti biran za suca ili za druge službe ako nije rođen u Labinu.

(jezik latinski)

fol. 13 r i v

1473, prosinac, 15, Venecija

Dužd Nicolò Marcello javlja Aleksandru Leonu, labinskom i plominskom podestatu, da je, saslušavši Filipa Lupetinu, poslanika labinskog, odredio sljedeće:

1. da se podestati koparski, rašporski, piranski i porečki dogovore zajedno s drugim podestatima istarskim u vezi s nametom na konje;

2. Labinjani neka žito kupuju u Ljubljani;

3. labinska komuna i dalje ima privilegij da u Vijeću bira svog kancelara.

(jezik latinski)

¹² Već za vrijeme uprave patrijarha Marquarda, 17. I. 1368, bila je u neku ruku sankcionirana upravno-ekonomska povezanost Labina i Plomina, i to na taj način što je patrijarh dao Plomin »na plodouživanje, za neograničeno vrijeme, gospođinu Lovrici' generalnom kapetanu labinske zemlje«. (Vidi: Codice diplomatico istriano /u daljem tekstu CDI/, s. a. 1368. i Stulli, B., n. dj., str. 11—12.) Dolaskom Venecije situacija se nije izmijenila pa i dalje upravu za obje komune vrši isti podestat.

Nazive funkcionara donosimo u pravilu samo prvi put dvojezično, a kasnije samo u prijevodu.

fol. 13 v i 14 r

1479, svibanj, 23, Venecija

Dužd Giovanni Mocenigo moli biskupa pulskog da na temelju dosadašnje prakse potvrdi župnika kojeg su za župnu crkvu Sv. Marije Velike izabrali Labinjani u svom Vijeću.

(jezik latinski)

fol. 14 r i v

1485, svibanj, 1, Venecija

Dužd Giovanni Mocenigo javlja Sebastianu Badoeru, labinskom i plominskom podestatu da je, saslušavši Andriju Lupetinu i Matu Kudića, poslanike labinske i plominske komune, odredio sljedeće:

1. podestat mora svoje žito prodavati po tekućim cijenama;
2. podestat je dužan poštivati privilegije labinske komune.

(jezik latinski)

fol. 14 v i 15 r

1485, svibanj, 2, Venecija

Dužd Giovanni Mocenigo još jednom upozorava podestata labinskog i plominskog na obveze koje proizlaze iz statuta i privilegija i na stroge sankcije u pitanju prodaje žita.

(jezik latinski)

fol. 15 v i 16 r

1494, listopad, 7, Venecija

Dužd Agostino Barbadico piše podestatu Lorenzu Loredanu o njegovim obvezama u vezi s primanjima od strane komune.

(jezik latinski)

fol. 16 r i v

1499, svibanj, 6, Venecija

Dužd Agostino Barbarigo upozorava podestata Alvisea Bemba da ne smije sam birati kancelara komune, jer da to spada na Vijeće komune.

(jezik latinski)

fol. 16 v — 17 v

1503, siječanj, 28, Venecija¹³

Dužd Leonardo Loredan upozorava podestata Alvisea Giusta (Zusto) da je krivo postupio što je održao proces protiv suca komune Ivana Rumenića samo zato što je ovaj tražio da se sazove Vijeće radi izbora novog kancelara komune nakon smrti bivšeg.

(jezik talijanski)

¹³ Navodi se godina 1502, indikcija VI, a to znači da se radi o godini 1503. (MV).

fol. 17 v i 18 r

1506, lipanj, 27, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giovanniju Venieru da su se pred njim i Vijećem desetorice požalili predstavnici labinske komune, labinski župnik Rikard i Ivan Rumenić izloživši im da je podestat trgovcu Zanettu iz Chiogge, koji je u Labin došao prodavati žito, zaplijenio žito, vino, barku i opremu te osudio ljude. Time je podestat prekršio privilegije labinske komune. Dužd mu naređuje da sve mora vratiti vlasniku i poštivati privilegije labinske komune.

Na kraju je napomena da je sve vraćeno vlasniku.

(jezik talijanski i latinski)

fol. 18 v

1518, rujan, 12, Venecija

Dužd Leonardo Loredan šalje podestatu Bollanu dvije odluke Vijeća desetorice.¹⁴

(jezik talijanski i latinski)

fol. 19 r

1518, studeni, 27, Venecija

Dužd Leonardo Loredan traži od podestata Urbana Bollana da u ime komune pošalje Uredu upravitelja prihoda (*Officio de governatori delle intrade*) u Veneciji 176 dukata što ih ova komuna duguje tom Uredu kao učešće od 30 i 40 % podestatovih primanja.

(jezik talijanski i latinski)

fol. 19 v

1519, siječanj, 19, Venecija¹⁵

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Bollanu da se ne prihvaća molba Labinjana za opraštanje duga o kojem se govori u duku od 27. XI. 1518.

(jezik talijanski i latinski)

fol. 20 r i v

1518, prosinac, 1, Labin

Podestat Bollano tuži se pulskom biskupu Altobellu Averoldu¹⁶ da nekolicina labinskih svećenika umjesto u sakristiji skida paramente pred oltarom.

(jezik talijanski i latinski)

¹⁴ Sačuvano samo popratno pismo iz kojeg je vidljivo da se radilo o odlukama Vijeća desetorice od 9. lipnja i 30. kolovoza 1518. Iz napomene se vidi da su obje odluke prepisane u knjigu akata (sono registrate nelli atti) podestata Urbana Bollana (1516—1519). Ta knjiga nije sačuvana. (Serijski labinskih podestata s graničnim godinama uprave sačuvana je na više mjesta. Pietro Kandler ju je objavio u »L'Istria« 1846, god. I, Trieste. Iz usporedbe s dokumentima vidljivo je da popis ima nedostataka, ali je uglavnom točan.)

¹⁵ Navodi se god. 1518, indikcija VII. Znači da se radi o 1519. (MV).

¹⁶ Altobello Averoldo, splitski kanonik, »doktor dekretala«, biskup pulski 1497—1531. (Vidi Conradus Eubel, Hierarchia catholica, vol. II, Münster 1923, str. 131.)

fol. 20 v — 21 v

Pula, bez datuma

Pulski biskup Averoldo zahvaljuje podestatu i šalje labinskom kleru dekret od 10. prosinca iste godine o obvezama da svećenici oblače i skidaju paramente u sakristiji a ne pred oltarom.

(jezik talijanski i latinski)

fol. 22 r i v

1507, svibanj, 2, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giovanniju Venieru da su pred njega i pred Vijeće desetorice (*Consilium X*) došli poslanici labinske komune tužeći se da podestat ne poštuje privilegije komune. Dužd traži od podestata i njegovih nasljednika strogo poštivanje istih.

(jezik latinski)

fol. 22 v i 23 r

1503, veljača, 8, Venecija

Vincigueno Dandolo i Paolo Trivisano, advokati komune iz Venecije (*Aduocatores Communis Venetiarum*), upozoravaju podestata Alvisea Giusta na odredbu istog ureda iz 1485. godine da podestat nikome ne smije odobriti obavljanje službe kancelara ako isti nije na taj položaj izabran u Vijeću komune.

(jezik latinski)

fol. 23 r i v

1519, prosinac, 14, Venecija

Carlo Contareno i kolega, upravitelji prihoda mletačkog dužda (*Gubernatores introituum Illustrissimi Ducis Domini Venetiarum*), traže od komune labinske da isplati svoja dugovanja prema bivšem podestatu Bollanu.

(jezik talijanski)

fol. 23 v i 24 r

1519, listopad, 12, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giacomu Loredanu da se komuna mora pridržavati zabrane izvoza drva u strane zemlje.

(jezik talijanski i latinski)

fol. 24 v — 25 v

1520, ožujak, 1, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu labinskom Giacomu Loredanu o odluci Senata koja se odnosi na sječū šuma. Govori se o teškoj situaciji na području Mletačke Republike u tom pogledu. Ako se ne poduzmu hitne mjere, doći će do toga da se više neće moći graditi brodovi. Donesena je odluka da nitko ne smije obarati stabla bez dozvole. Molba se dostavlja podestatovoj kancelariji, a ova je dalje prosljeđuje mletačkom Arsenalu koji donosi konačnu odluku. Arsenal je dužan sve izdane dozvole bilježiti u posebnu knjigu. Preciziraju se i druge odredbe s tim u vezi.

(jezik talijanski)

fol. 25 v i 26 r

1520, lipanj, 1, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giacomu Loredanu da svećenici nisu dužni ni ići veslati na galije ni bilo što doprinositi u tu svrhu, i to na temelju terminacije iz 1488. Ako je netko nešto do sada uplatio, treba mu vratiti.

(jezik latinski)

fol. 26 r

1520, lipanj, 4, Venecija

Vittor Michiele i Bortolomeo Contarini, providuri naružanja (*Proueditori dell'Armamento*), javljaju podestatu Giacomu Loredanu da su na molbu glasnika Labina, Plomina i Barbana¹⁷ smanjili broj veslača koje isti moraju poslati i to s 25 na 15.

(jezik talijanski)

fol. 26 r i v

1523, listopad, 28, Labin

Benedetto Barbadico, sudac, branitelj i sindik (*Auditor Aduocatus Syndicus*), na temelju žalbe nekolicine Labinjana upozorava podestata Francesca Bragadina da ne smije veće poreze na stoku obračunavati siromašnima nego bogatima.

(jezik latinski)

fol. 26 v

1529, listopad, 29, Labin

Ubilješka o primanju 141 dukata na ime limitacije (*limitation*)^{17a} od strane Tadea Morosinija, oca aktualnog podestata Francesca Morosinija.

(jezik talijanski)

fol. 26 v — 27 v

1529, studeni, 28, Labin

Podestat Francesco Moresini određuje da se ni jedna notarska isprava ne može napisati, ni jedan ugovor i sl. sklopiti a da se odmah nakon sklapanja istog ne obavi zakletva na ruke aktualnog kancelara o ispravnosti tog akta.

(jezik latinski)

fol. 27 v i 28 r

1530, siječanj, 28, Labin¹⁸

Podestat Francesco Morosini određuje da upravitelji imovine labinskih crkava (*Procuratores Ecclesiarum huius*

¹⁷ Kada se 1516. Barban predao Veneciji (ranije je bio pod vlašću Istarske knežije), Venecija je odlučila da ga stavi pod jurisdikciju Labina (i Plomina). (Vidi: CDI, s. a. 1516.) 1536. god. Barban zajedno s Rakljem postaje dobro Loredana i labinska komuna gubi jurisdikciju nad Barbanom. (Vidi: Vučetić, Blanka, Knjiga terminacija feudalne jurisdikcije Barban — Rakalj /1576—1743/, Vjesnik HARIP, sv. II, Rijeka, 1954, str. 105. i 108.)

^{17a} *Limitation* — vrsta nameta što su ga u nekim komunama sama komuna, a u drugima podestat, kao npr. u Labinu, morali davati u koparsku kasu.

¹⁸ Ne navodi se indikcija, ali je jasno da se radi o 1530. jer je 1531. god. podestat bio Marc'Antonio Lolin.

spectabilis Comunitatis) ne mogu davati dozvole za pojedne stoke, sječu drva, ispašu na crkvenim imanjima niti trošiti crkvena dobra.

(jezik latinski)

fol. 28 r i v

1530, siječanj, 28, Labin

Podestat Francesco Morosini naređuje da se napravi inventar municije i da se preda budućim upraviteljima imovine labinske komune (*Procuratores Comunitatis Albonae*).

(jezik latinski)

fol. 28 v i 29 r

1530, travanj, 20, Labin

Podestat Morosini naređuje da se meso što ga biskup i svećenici dobivaju kao desetinu plaća 1 solad za libru i da se ne smije izvoziti izvan labinskog teritorija.

(jezik latinski)

fol. 29 r i v

1531, studeni, 28, Labin

Na zahtjev podestata Marc'Antonija Lolina prepisuje se dukač dužda Leonarda Loredana od 22. travnja 1521. kojim se, na molbu komune Labin, Plomin i Barban, ta komuna stavlja na posljednję mjesto pri određivanju obveza prijevoza drva (*imposta de carizi per li legnami*).¹⁹

(jezik latinski)

fol. 30 r

1520, kolovoz, 8, Labin

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giacomu Loredanu da su svećenici dužni plaćati doprinos za veslanje na galijama, ali samo od svoje imovine, a ne i od crkvene.

(jezik latinski)

fol. 30 v

1536, rujanj, 3, Labin

Prigodom izbora novog kancelara u Vijeću labinske komune pristupa Simone de Grisano, labinski građanin, i podastire podestatu Alviseu Contariniju otvoreno pismo, a podestat naređuje da se isto registrira u knjigu dukala i privilegija. Sadržaj pisma je sljedeći:

fol. 30 v i 31 r

1519, listopad, 20, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja podestatu Giacomu Loredanu da na temelju molbe predstavnika labinske ko-

¹⁹ Prijevoz drva za mletački Arsenal vršio se od vremena do vremena prema njegovim potrebama. Obveza prijevoza teretila je u početku vlasnike volova kojima se određivao broj kola. Odmjera broja kola zvala se *caratada*, ali ne prema kolima (*carro*), nego prema izrazu *caratto* što odgovara današnjem pojmu *karat* kao mjernoj jedinici. Kasnije se to pretvorilo u novčano podavanje za plaćanje onih koji su taj prijevoz vršili, ali je naziv ostao isti. (Vidi: Danilo Klen, Mletačka eksploatacija istarskih šuma i obvezan prijevoz drveta do luka kao specifičan državni porez u Istri od 15. do kraja 18. stoljeća, Problemi sjevernog Jadrana, sv. 1, Rijeka, 1963, str. 199—280.)

mune Gabrijela Lupetine duždu i Vijeću desetorice potvrđuje privilegij komune labinske da ista u Vijeću smije birati svog kancelara bez obzira na odredbu mletačkog Senata od 21. ožujka 1446. Dužd se poziva na odluke svojih prethodnika od 6. svibnja 1499. i 28. siječnja 1502.²⁰
(jezik latinski)

fol. 31 r

1536, studeni, 11, Venecija

Dužd Andrea Gritti javlja podestatu Alviseu Contariniju da je određen ubirač desetine klera, i to svećenik Giovanni de Dominis. Desetinu će preuzeti u Kopru blagajnik (*kamerlengo*). Svećenici koji imaju do osam dukata prihoda godišnje nisu dužni plaćati desetinu.

(jezik talijanski)

fol. 31 v

1536, prosinac, 4, Umag

Lorenzo de Mulla, providur Arsenala (*Proueditor al' Arsenal*), moli podestata labinskog Alvisea Contarinija da bude točan u plaćanju *karatade*. Ujedno ga obavještava da je primio zaostatak novca poslan mu u iste svrhe. On će se, po odredbi »poglavara« (*per ordine delli Eccellentissimi Capi*), nalaziti u Buzetu ili Roču radi izrade vesala (*per far remi*).

(jezik talijanski)

fol. 32 r

1537, siječanj, 18, Roč

Lorenzo de Mulla javlja Contariniju da je od poslanika komune labinske Francesca Lucianija primio 84 L (s ranije primljenih 16 ukupno 100) na račun *karatade*. Labinska obveza iznosi 4 L po svakom paru goveda. Moli ga da mu pošalje ostatak.

(jezik talijanski)

fol. 32 r i v

1537, ožujak, 12, Roč

Lorenzo de Mulla traži od Contarinija da mu čim prije pošalje novac. U novčanoj je stisci, a vesla mora krcati. Već je utrošio više od 100 dukata. Tuži se na komunu labinsku koja je dužna još gotovo 200 dukata (plus ranije poslano i sada mu od podestata poslanih 10 dukata). Iz Venecije mu novac nije poslan jer tamo smatraju da on mora namaknuti novac od komuna koje su dužne.²¹

(jezik talijanski)

²⁰ Dužd govori o svojim prethodnicima, ali se u stvari radi samo o jednom, Agostinu Barbarigu, vladao od 30. VIII. 1486. do smrti 20. IX. 1501), dok je drugi dukal donio sam Loredan (vladao od 2. X. 1501. do smrti 22. VI. 1521). (Podatke o duždovima navodimo po knjizi: Capelli, A., *Cronologia, cronografia e calendario perpetuo*, Ulrico Hoepli, Milano, terza edizione aggiornata ed ampliata, 1969, str. 345—348.)

²¹ Uzmemo li u obzir da labinska obveza iznosi 4 L po svakom paru goveda, iz ovog podatka je vidljivo da je labinska komuna imala velik broj goveda.

fol. 32 v i 33 r

1537, ožujak, 25, Venecija

Iz Ureda za naoružanje (*Offitio dell'Armamento*), providur Vittor Grimani traži od labinske komune da Labin, Plomin i Barban pošalju 60 ljudi koji će veslati na galijama.

(jezik talijanski)

fol. 33 r

1537, veljača, 4, Venecija

Dužd Andrea Gritti javlja podestatu Contariniju da su Senat i on donijeli odluku da ona mjesta, a među njih spada i Labin, koja nisu dužna sama opremiti galiju, moraju na galije slati onoliko ljudi koliko odrede providuri Ureda za naoružanje (*Provveditori nostri sopra l'armar*). Traži od podestata da se takve odredbe izvršavaju brzo i točno.

(jezik talijanski)

fol. 33 v

1537, veljača, 8, Venecija²²

Antonio Cappello i Vittor Grimani, providuri za naoružanje, javljaju podestatu Alviseu Contariniju da su odredili da labinska i plominska komuna daju 40 ljudi za galije. Traže da se oni pošalju na galiju Bortolomea Zorzija, i to odmah.

(jezik talijanski)

fol. 33 v i 34 r

1537, ožujak, 24, Venecija

Vittor Grimani, providur naoružanja, traži od podestata vodnjanskog Leonarda Maripietra da pošalje 10 sposobnih ljudi za veslanje na galiju Bortolomea Zorzija koji čeka pod labinskim kaštelom (*sotto el Castel Albona nel porto di Portolongo*). Traži obavijest o izvršenju.

(jezik talijanski)

fol. 34 r i v

1537, ožujak, 30, Rab

Bortolomeo Zorzi, zapovjednik galije (*sopracomito*), traži od podestata vodnjanskog da pošalje labinskom podestatu naknadu za 10 veslača. Ako to ne učini u novcu, on će doći pod Labin, iskrcati Labinjane i ukrcati vodnjanske veslače.

(jezik talijanski)

fol. 34 v

1537, ožujak, 30, Rab

Bortolomeo Zorzi piše barbanskom kapetanu (*Capitaino di Barbana*) Agostinu Lanzu da pošalje labinskoj komuni naknadu za 8 veslača za galiju. Ako to ne učini, on će s galije iskrcati 8 Labinjana i ukrcati 8 Barbanaca.

(jezik talijanski)

²² Ne navodi se indikcija, ali je na temelju teksta jasno da se ne radi o 1536, kako se navodi u knjizi, nego o 1537.

fol. 34 v i 35 r

1537, travanj, 4, Barban

Barbanski i rakaljski kapetan (*Castrinovi et Barbanac Capitano*) Lanzo javlja Zorziju da mu po njegovu glasniku Damijanu Lupetini šalje odgovor u vezi s odlukom o slanju, odnosno neslanju, veslača na galiju.

(jezik talijanski)

fol. 35 r i v

1537, travanj, 4, Vodnjan

Leonardo Maripietro odgovara Vittoru Grimaniju da je komuna uz velika odricanja pristala da umjesto ljudi pošalje novac.

(jezik talijanski)

fol. 35 v i 36 r

1537, lipanj, 5, Venecija

Zuan Moro i Vittor Grimani, providuri naoružanja, javljaju balskom podestatu Giovanniju Morosiniju da je k njima pristupio poslanik komune labinske i plominske tužeći se da je toj komuni uzeto za veslanje više ljudi nego što je trebalo prema »razrezu«. Odlučuje stoga da balska komuna to nadoknadi labinskoj (*che quella Comunità di Valle debbia reffar la ditta Communità d'Albona et Fianona de ditti sui homeni*). Ako se balska komuna s tim ne slaže, neka pošalje ovamo svog poslanika koji će se s njima dogovoriti tako da se postupi pravično.

(jezik talijanski)

fol. 36 v i 37 r

1537, srpanj, 20, Venecija

Zan Battista Marcagnolo, providur naoružanja, obavještava komunu balsku i labinsku da Bale moraju dati ili 6 ljudi za galiju ili refundirati labinskoj komuni u novcu. (Do sada se balska komuna na tu obvezu oglušila.)

(jezik talijanski)

fol. 37 r

1538, veljača, 12, Venecija²³

Dužd Andrea Gritti traži od labinskog podestata Lorenza Minija da pošalje na galiju 30 veslača. Iz Venecije će za njih biti poslana galija i po 4 plaće.

(jezik talijanski)

fol. 37 v

1538, travanj, 11, Venecija

Carlo Morosini i Vincenzo Grimani, providuri naoružanja, javljaju podestatu labinskom Lorenzu Miniju da su zatražili od Christofora de Dominisa, zapovjednika galije iz Raba, da dođe u labinsku luku i preuzme 24 veslača i da ih odveze u Krk. Traži od podestata da ih podmiri

²³ Navodi se godina 1537, ali ta ne odgovara jer tada nije Minio labinski podestat nego Contarini. Minio je upravu labinske komune preuzeo svakako nakon 12. ožujka 1537. (vidi fol. 32 r i v) i bio je labinski podestat do 1540.

svakog sa po 4 plaće. Traži da se jedan popis galeota pošalje generalu Copellu a jedan njemu.

(jezik talijanski)

fol. 37 v i 38 r

1538, lipanj, 24, Sv. Ivan nad Buzetom

Girolamo Luciani, povjerenik providura Arsenala (*Provveditor all'Arsenal*), obavještava podestata Minija da je primio 278 L na račun *karatade*.

(jezik talijanski)

fol. 38 r

1538, studeni, 28, Roč

Girolamo Bernardo, zapovjednik Arsenala (*Patronus Arsenalis*), javlja labinskom podestatu Miniju da je primio 152 L na račun *karatade*. Moli da što prije pošalje ostatak. Također mu šalje odgovor u vezi s njegovim pitanjem o sječi hrastova.

(jezik talijanski)

fol. 38 v i 39 r

1540, kolovoz, 12, Labin

Girolamo Valier, podestat labinski, na temelju žalbi mnogih labinskih podanika, određuje da se dobra labinske komune ne smiju otuđivati bez odluke Vijeća komune. U ovom drugom slučaju moraju se poštivati stroge odredbe kao što je javno nadmetanje, davanje desetine komuni i drugo.

(jezik latinski)

fol. 39 r i v

1541, veljača, 13, Labin

Podestat G. Valier zabranjuje trgovanje u gradskoj loži za vrijeme crkvenih godina.

(jezik latinski)

fol. 39 v

1541, veljača, 13, Labin

Podestat donosi odluku da se meso janjadi od desetina, kao i drugo u mesnicama, prodaje po jedan solad libra.

(jezik latinski)

fol. 40 r

1541, veljača, 13, Labin

Valier donosi odluku o načinu utvrđivanja dugova komune prema funkcionarima.

(jezik latinski)

fol. 40 v i 41 r

1542, svibanj, 16, Motovun

Leonardo Loredan u ime Arsenala obavještava Zuannea Tiepola, podestata labinskog, da je nova stopa *karatade* 5 lira po paru goveda (*anemali bouini*). U Provinciji ima 70136 goveda.

(jezik talijanski)

- fol. 41 r 1544, svibanj, 13, Venecija
 Dužd Pietro Lando traži od podestata labinskog Pietra Coppoa (*Cavvo*) da uvjeri svoje podanike da sudjeluju u iskapanju (*escavation*) Motovunske doline, i to »samo za ovaj put«. Oni su inače oslobođeni takvih radova jer imaju obvezu redovito čistiti kanale rijeke Raše.
 (jezik talijanski)
- fol. 41 v i 42 r 1545, svibanj, 23, Koper
 Donato Manipiero, podestat i kapetan koparski (*Potestas et Capitaneus Iustinopolis*), šalje svim podestatima istarske provincije odredbu u vezi s otpremanjem drva, i to na temelju jednog dukala.
 (jezik talijanski)
- fol. 42 r — 45 r 1435, svibanj, 4, Labin
 Alessandro Marcello, grof creski i osorski (*Chersi Ausceri Caeterorumque totius Insulae Comes*), delegirani sudac u sporu između Labina i Plomina, presuđuje i utvrđuje granice između područja dviju komuna.
 (jezik talijanski)
- fol. 45 v 1524, srpanj, 12, Venecija
 Dužd Andrea Gritti određuje da je komuna labinska dužna održavati čistoću rijeke Raše da bi se istom mogla prevoziti drva za loženje.
 (jezik talijanski)
- fol. 45 v — 46 r 1450, veljača, 27, Venecija
 Vijeće desetorice odlučuje da se svi privilegiji, dozvole i drugo, dane od tog Vijeća raznim komunama i drugima moraju od strane drugih poštivati pod prijetnjom kazne. Određuje, nadalje, da se sve povlastice dane pojedinim komunama kod prvog traženja, u lipnju 1444, mogu dokinuti jedino odredbom tog Vijeća, a da se oni privilegiji, koji su dobiveni kasnije s vremena na vrijeme mogu dokinuti odlukom uređā na koje to spada.
 (jezik latinski)
- fol. 46 r i v 1547, lipanj, 4, Venecija
 Dužd Francesco Donato opominje podestata Girolama Marcella i traži sljedeće: mora dozvoliti sucima da sjede uza nj dok sudi u građanskim sporovima i mora se s njima konzultirati; da suci sudjeluju i u istraživanju krivičnih djela; svatko može prodavati vino i druge prehrambene artikle, ali se mora pridržavati privilegijā komune.
 (jezik talijanski)

fol. 46 v i 47 r

1548, srpanj, 20, Venecija

Dužd javlja podestatu da je pisao svom predstavniku (*orator nostro*) kod austrijskog kralja i cara (*appresso il Serenissimo Rè de Romani et Imperiali*) da upozori svoje podanike, kapetane Pazina i Lupoglava, da ne smetaju mletačke podanike u Sv. Petru i Sv. Sabi²⁴ da bi se na taj način izbjegli nespo razumi.

(jezik talijanski)

fol. 47 r i v

1549, kolovoz, 7, Venecija

Dužd²⁵ šalje podestatu kopije pisama što ih je car austrijski poslao po duždevu predstavniku kapetanima pazinskom i lupoglavskom (*Capitanei di Pisino et di Lupoglauo*).

(jezik talijanski)

fol. 47 v i 48 r

1548, kolovoz, 18, Beč

Austrijski car traži od pazinskog i lupoglavskog kapetana da se prijateljski odnose prema mletačkim podanicima te da i svojim podložnicima naredi da se tako imaju ponašati da ne bi dolazilo do pravednih prigovora s mletačke strane. Sve ovo isto piše u vezi s pritužbama dužda na temelju prijave što ju je podnio podestat labinski i plominski da su podanici (stanovnici) Šumbera nanosili štetu stanovnicima Sv. Petra i Sv. Sabe. Ako sve ovo ne odgovara istini, traži od njih da ga informiraju kako bi on mogao odlučiti što da odgovori mletačkom predstavniku.

(jezik talijanski)

fol. 48 r i v

1549, rujan, 18, Venecija

Dužd Francesco Donato javlja podestatu Nicolou Gritiju da je primio njegovo pismo u kojem piše o smetnjama što su ih nanosili Šumberani i Lupoglavljani nunciju labinske komune kada je on bio poslan da sabere uobičajenu godišnju desetinu u mjestima Sv. Saba i Sv. Petar. On se žalio carevu predstavniku u Veneciji, a dao je instrukcije i svom predstavniku u Beču da se žali caru i da traži da se poduzmu koraci: da se vrati žito koje je nunciju oteto i da se uspostave dobrosusjedski odnosi.

(jezik talijanski)

²⁴ Sv. Petar, selo na području labinskog teritorija između Šumbera i Labina. Istarski razvod ga spominje kao opatiju Sv. Petra: »I priđoše k S(ve)tomu Petru v opatiju, ka se jure ne obdržaše.« (Vidi: Bratulić, n. dj., str. 238, redak 4. i 5. odzdo.) Ubikacija Sv. Sabe nije nam poznata.

²⁵ Ni 20. VII. ni 7. VIII. 1548. ne navodi se koji je to dužd, ali je jasno da se radi o Pietru Lando (19. I. 1539—9. XI. 1545). Ne navodi se ni koji je podestat, ali je također jasno o kome se radi (Girolamo Marcello: 1546—1549).

fol. 48 v i 49 r

1549, studeni, 28, Venecija

Dužd Donato piše Grittiju da mu se predstavnik austrijskog cara (*L'Agente del Serenissimo Rè de Romani*) žalio da je podestat labinski sa 700 naoružanih ljudi upao na carski teritorij, da je izgonio i kažnjavao carske podanike itd. Dužd o tome ništa ne zna jer ga podestat nije obavijestio. Traži od njega da mu sve detaljno opiše da bi on mogao dati točan odgovor carskom poslaniku.²⁶

(jezik talijanski)

fol. 49 r i v

1549, prosinac, 30, Venecija

Dužd F. Donato javlja N. Grittiju da je primio njegovo pismo o ponovnim smetnjama i provokacijama od strane austrijskih podanika. Traži od njega da mu uvijek na vrijeme javi kada se takve stvari dogode. Traži, nadalje, od podestata da na diskretan način (*con destro modo senza strepito*) ukloni sa svog teritorija »*Forche che ... esser state piantate de predetti regii*«.²⁷

(jezik talijanski)

fol. 49 v i 50 r

1551, srpanj, 8, Venecija

Alessandro Contarini i Battista Nani, providuri Arsenala, javljaju podestatu Grittiju da su pred njih došli agenti komune labinske (*li Agenti di quella Spettabile Comunità*) i pokazali im jedan privilegij labinske komune u vezi s davanjem veslača za galije od strane iste. Oni to prihvaćaju, ali traže da »samo ovaj put« labinska komuna dade 6 veslača, i to što je brže moguće, za opremanje galije »Sibenzana«.

(jezik talijanski)

fol. 50 r i v

1477, srpanj, 17, Venecija

Dužd Andrea Vendramin javlja podestatu i kapetanu koparskom Baldassaru Trivisanu da je u Motovunskoj dolini pripremljeno mnogo drva za otpremu u Veneciju. Budući da u tu svrhu treba osposobiti kanal, dao je nalog motovunskom podestatu da to učini. Trevisan i motovunski podestat će se dogovoriti i odrediti koliki broj ljudi treba dati svaka istarska komuna.

(jezik latinski)

fol. 50 v — 52 r

1477, kolovoz, 10, Sv. Kvirin, Petra Pelosa

Baldasar Trivisan, podestat i kapetan koparski i Antonio Canal, podestat motovunski (*Potestas Monthonae*), određuju koliko će koja komuna dati ljudi za čišćenje ka-

²⁶ Na fol. 49 r je bilješka da je podestat duždu odgovorio.

²⁷ »Forche« — vješala.

nala Mirne. Labin i Plomin su oslobođeni jer oni imaju obvezu održavanja čistoće — prohodnosti rijeke Raše.

Obveze su bile ovako raspoređene:

Piran	— 422	Rovinj	— 288
Milje	— 264	Bale	— 150
Roč	— 100	Dvigrad	— 118
Hum	— 24	Sv. Lovreč	
Rašpor	— 112	pazetinački	— 200
Kopar	— 1301	Buje	— 190
Izola	— 188	Grožnjan	— 112
Umag	— 178	Motovun	— 350
Novigrad	— 179	Buzet	— 151
Poreč	— 427	Oprtalj	— 112

Odluka o broju što ga je dužna dati pojedina komuna donesena je na temelju broja kuća (*pro numero Larium qui in singulis locis praedictis esse reperiuntur...*). Kopar i Motovun davali su određeni broj ljudi još i prema broju kolona (*tam pro numero Larium... quam pro modo Colorum eorum districtuum*). Osim Labina i Plomina oslobođeni su iz već navedenog razloga još Pula i Vodnjan.

(jezik latinski)

fol. 52 r

1554, listopad, 11, Venecija

Aloisio de Ponte, advokat mletačke komune (*Aduocatus Communis Venetiarum*), poziva preko podestata labinskog novoizabranog kancelara labinske komune Antonija de Laurentisa ili bilo koga tko će braniti njegove interese, da dođe u njegov ured u roku od 10 dana. Ujedno traži od podestata kopiju zapisnika o njegovu izboru od 2. kolovoza 1554, i to na zahtjev Francesca de Quarenghisa, zastupnika labinske komune (*Procuratore et Commisso Procuratorum et diffensorum Vniuersitatis et Populi istius loci*).

(jezik latinski)

fol. 52 v i 53 r

16. siječnja 1555. primljeno je pismo i putem teklića pozvan je kancelar na saslušanje u Veneciju. 11. veljače iste godine Bartolomeo Soranzo (*Superanzio*) povlači ovo pismo.²⁸

fol. 53 r i v

1506, svibanj, 15, Venecija

Dužd Leonardo Loredan javlja svim podestatima i drugima da Kranjci smiju u Istri kupovati vunu.

(jezik latinski)

²⁸ Iz dokumenata nije vidljivo o kakvu se sporu radi, a zapisnici sjednica za to razdoblje su uništeni. Najstariji zapisnici sjednica potječu iz travnja 1566. (Vidi: *Libro Consigli I labinske komune 1566—1578*, fond općine Labin, inv. br. 73. Knjiga se čuva u Historijskom arhivu Pazin.)

fol. 53 v i 54 r

1559, lipanj, 13, Venecija

Dužd Lorenzo Priuli, na temelju molbe labinskih poslanika, javlja podestatu Pelegrinu Bragadinu da ne smije tražiti od svojih podanika 263:15 L te da mora vratiti komuni novac što ga je za sebe uzeo od kazni za krivična djela.

(jezik talijanski)

fol. 54 r i v

1560, rujanj, 29, Labin

»Uvaženi labinski građanin« (*circumspectus vir*) Baldo Scampicchio uručuje podestatu labinskom Paolu de Caballis pismo sljedećeg sadržaja:

fol. 54 v i 55 r

1559, studeni, 7, Venecija

Dužd Lorenzo Priuli (*Priolo*) na temelju molbe labinskih poslanika upozorava podestata da je dužan dozvoljavati sazivanje Vijeća komune kao i vicinija²⁹ da bi iste mogle birati poslanike koje će slati u Veneciju radi zaštite svojih prava i interesa. (Podestat ih je, naime, u tome onemogućavao i tako kršio njihova prava i običaje.) Ujedno je dužan odluke tih sjednica poštivati i izvršavati ih prema postojećim propisima.

(jezik talijanski)

fol. 55 r

1560, ožujak, 28, Labin

Vijećnici (*Consiglieri*) Piero Loredan, Marc'Antonio Grimani, Piero Morosini, Alvise Gritti, Piero Venier, Marc'Antonio de Mulla i notar Girolamo Bono potvrđuju gore navedeno pismo.

fol. 55 v — 56 r

1560, travanj, 20, Labin

Labinski plemići traže od dužda da zabrani sazivanje vicinija jer se time, zapravo, stvaraju u labinskoj komuni dva vijeća što je protivno običajima. Traže da se može sazivati samo Vijeće komune kojem pučani mogu samo prisustvovati, ali ne mogu ni birati ni biti birani. Ako, međutim, pučanima nekada bude izgledalo da su im prava ugrožena, oni bi se mogli žaliti podestatu koji bi im u tom slučaju dozvolio sazivanje vicinije na kojoj bi izabrali jednog ili dva predstavnika koji bi zastupali pučane. Na taj bi se način sačuvali prastari privilegiji plemića.

(jezik talijanski)

²⁹ »Vicinija« — sjednica — skupština svih glavara obitelji jednog sela — *Vicinia*, s. f. (forse da *Vicus*, giacchè *Vicini dicevansi* latinamente abitatori dei *Vici*). Termine che usavasi ai tempi del Governo Veneto, *Consiglio comunale*, Radunata di tutti i capi di famiglia d'una Villa o Comune rappresentanti il loro corpo, per deliberare. Vicini con voce barbarica si chiamavano gli abitanti d'un luogo; e quindi Vicinia dicevasi l'unione de' Vicini. (Vidi: Boerio, Giuseppe, Dizionario del dialetto veneziano, Venezia 1856, str. 792, stupac 3.)

- fol. 56 v i 57 r 1560, rujan, 11, Venecija
Dužd Girolamo Priuli daje pravo labinskim plemićima i poništava svoju odluku od 7. studenog 1559.³⁰
- fol. 57 v — 59 r Opis granica Proštine (*Prostimo*)³¹ (bez datuma).
(jezik talijanski)
- fol. 59 r — 60 r Opis granica »zatke«³² Sv. Ivan (bez datuma).
(jezik talijanski)
- fol. 60 r 1607, lipanj, 19, San Zuanne di Besca
Labinski podestat Alvise Balbi i labinski sudac Giacomo Luciani otišli su u navedenu »zatku« zvanu »San Zuanne di Besca« i ustanovili da navedene granice odgovaraju istini. Navode se svjedoci.
(jezik talijanski)
- fol. 60 r i v 1553, studeni, 13, Venecija
Komuna labinska oslobađa se plaćanja desetine za crkve Sv. Petra i Sv. Sabe.
(jezik talijanski)
- fol. 60 v i 61 r 1565, travanj, 20, Vodnjan
Fabio de Canal,^{32a} u ime Senata, providur za drva za Istru i Dalmaciju (*Istriae et Dalmatiae Proueditor lignorum*), na molbu Labinjana, dozvoljava iskorjenjivanje stabala na nešumovitim područjima oko Labina na milju udaljenosti.
(jezik talijanski)

³⁰ Vidi fol. 54 v i 55 r.

³¹ Proština (zabran), posjed komune. /*Prostemum, prostimum*, n. (gr. *prósthema*) — *praeceptum abstinendi a possessione alterius*: zabrana diranja u nečiji posjed./ (Vidi: *Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae*, fasciculus V O—P, Zagreb 1975, str. 929, stupac 2); /*improstemare* — *praecipere alicui ut a possessione alterius se abtineat*: zabraniti komu da dira u nečiji posjed/ (Vidi: *Lexicon latinitatis*, fasc. III, Foresterius — K, str. 564, stupac 1).

³² Prema mišljenju dr. Danila Klena pojam *zatke* u drugoj polovini XVI. st. »znači osebujno zemljište razne kulture od kojega se plaća desetina, ali se njime može slobodno raspolagati. Karakteristika slobodnog raspolaganja ostaje pojmu 'zatke' i na području Labina i Plomina, dok bi pitanje da li su zatkarske zemlje na tom području bile podložne feudalnim ili nekim drugim podavanjima, trebalo posebno istražiti.« (Klen, Danilo: *Katastik gorivog drva u istarskim šumama pod Venecijom*, sastavljen od Fabija da Canal, godine 1566, *Vjesnik HARIP*, sv. XI—XII, Rijeka 1966—1967, str. 17).

^{32a} Godinu dana nakon toga Fabio da Canal je sačinio katastik gorivog drva u istarskim šumama pod Venecijom. Ovaj se katastik nalazi pohranjen u Državnom arhivu (*Archivio di Stato*) u Veneciji, a objavio ga je pod gornjim naslovom dr. Danilo Klen u *Vjesniku HARIP*, sv. XI—XII, Rijeka 1966—1967, str. 5—88.

- fol. 61 r 1565, studeni, 28, Venecija
 Andrea Pasqualigo, predstavnik (*auditor*)^{32b} mletačkog dužda, vraća labinskom podestatu Angelu Muazzu (*Mudacio*) jednu žalbu labinskog podanika zbog 6 lira da je on riješi budući da se radi o niskoj sumi.
 (jezik talijanski)
- fol. 61 v 1565, travanj, 26, Labin
 Na žalbu Petra Turka i drugih seljaka, labinskih podanika, Pietro da Mosto, »*auditor komune*«, »*provizor i generalni sindik*« za kopno (*Auditor Communis Prouisor et Syndicus Generalis terrae firmae*) odgovara da isti nemaju pravo tražiti od podestata i sudaca povrat novca, jer je stari običaj da svaki novi stanovnik koji dolazi na labinsko područje mora dati dukat: pola podestatu a pola sucima.
 (jezik talijanski)
- fol. 61 v i 61 r 1566, travanj, 29, Labin
 Da Mosto presuđuje nekolicini labinskih podanika u vezi s plaćanjem desetine vina i ulja.
 (jezik latinski)
- fol. 62 r 1566, rujan, 18, Vodnjan
 Girolamo Barbarigo, providur za drva za Istru i Dalmaciju, javlja da povlači svoju privremenu zabranu sječe drva u kontradi Brovinje što ju je bio donio na temelju žalbe Ivana Dminića, Mikule Županića, Tome Županića i Grge Ljubanovića dok se stvar ne riješi. Budući da su oni odustali od daljeg vođenja spora, on povlači svoju zabranu.
 (jezik talijanski)
- fol. 62 v 1563, siječanj, 31, Venecija
 Vincenzo Dolfino, duždev »*auditor*« i notar, traži od labinskog podestata kopije dokumenata u vezi s ispašom »*labinske prošine*«.
 (jezik talijanski)
- fol. 62 v Bez datuma, Venecija
 Dolfino govori o opskrbi solju i pravima Paga s tim u vezi.
 (jezik talijanski)
- fol. 63 r 1444, siječanj, 27, Venecija³³
 Odluka Vijeća desetorice kojom se precizira da odluke donesene protiv privilegija pojedinih komuna ne važe.

^{32b} Auditor je rješavao razne žalbe na presude i sl. (*Leggista deputato a consigliare negli articoli di ragione certi magistrati...* Vidi: Rezasco, n. dj., str. 67).

³³ Ne navodi se indikcija pa nije sigurno da li se zaista radi o 1444. ili o 1445. (MV).

Propisuju se vrlo stroge novčane kazne, kao i izgon.
(jezik talijanski)

fol. 63 r — 64 v

1568, srpanj, 12
Giovanni Trivisan, »patrijarh mletački i primas Dalmacije«, Daniel Barbaro, oglejski patrijarh i Giulio Contarini, belunski biskup, donose odluku da »S. Zuanne in Besca« i »San Zorzi del Traghetto« ne moraju plaćati desetinu, jer oni snose troškove za osvjetljenje župne crkve u Labinu (*perchè illuminano la Chiesa maggiore*).³⁴
(jezik latinski)

fol. 65 r

1432, siječanj, 14, Venecija

Dužd Francesco Foscari javlja podestatu Marcu Zantaniju (*Centani*) da je na molbu labinske komune odobrio da ona može uvoziti sol s Paga. Ujedno ga obavještava da je to dao na znanje pulskom grofu koji to mora poštivati.
(jezik latinski)

fol. 65 r — 66 r

1570, travanj, 14, Labin

Podestat Baldissera Trivisan, na temelju žalbe pučana, pregledavši sve dokumente, privilegije i sl., donosi odluku da, samo za ovaj put, i plemići i svećenici i pučani moraju platiti 2 L »po ognjištu« (*per fogo*) za uzdržavanje galijota. (Pučani su se žalili zato što je sav teret te dažbine pao na njih.)

(jezik talijanski)

fol. 66 r

1570, svibanj, 5, Labin

Sebastiano Lupetina i Vittor Luciani, suci labinske komune, u ime labinskih plemića, žale se na ovu terminaciju labinskog podestata.

(jezik talijanski)

fol. 66 r

1570, travanj, 27, Koper

Potvrda koparskog podestata i kapetana Sebastijana Marcella labinskom podestatu Trivisanu da je u Koper stiglo 6 veslača koji su već raspoređeni.

(jezik talijanski)

fol. 66 r i v

1517, lipanj, 25, Venecija, u Senatu

Odredba po kojoj se strogo zabranjuje da crkveni suci sude u građanskim predmetima.

(jezik talijanski)

³⁴ Ove su crkve jako siromašne tako da se ni kult ne bi mogao dolično obavljati kada komuna ne bi pomagala (*»Fructus redditus prouentus earundem ecclesiarum ad eo sunt tenues, quod de dictis expensis pro celebratione missarum et illuminatione ecclesiarum dictarum ac Altaris Ssmi Corporis Christi Ecclesiae maioris dictae Terrae Albonae ac aliis ad cultum diuinum necessariis nihil penitus remanet in esse (!) et nisi per eandem Comunitatem Albonae de eius propriis danariis subuenirentur Ecclesiae ipsae in diuinis paterentur«* (fol. 63 v).

- fol. 67 r 1570, svibanj, 19, Venecija
 Na temelju žalbe Girolama Lucianija, u ime labinskih plemića, Vijeće desetorice traži izvršenje svoje odredbe od 16. siječnja 1538. donesene u korist plemića protiv pučana.^{34a}
 (jezik talijanski)
- fol. 67 r i v 1570, srpanj, 11, Venecija
 Giustiniano Giustiniano, odvjetnik mletačke komune (*aduocatus comunitatis Venetiarum*), traži od svih podestata, kapetana i dr., da izvrše popis obveza plemića komuna čija im je uprava povjerena.
 (jezik latinski)
- fol. 67 v 1571, svibanj, 10, Venecija (?)³⁵
 Anzolo Malipietro i Paolo Tiepolo, gubernatori prihoda, saslušavši bivšeg podestata Trivisana i njegovu advokata, odbijaju njegov zahtjev da mu komuna isplati 263:15 L.
 (jezik talijanski)
- fol. 68 r 1571, svibanj, 19, Venecija
 Dužd Alvise Mocenigo obavještava labinskog podestata Girolama Centona da je Vijeće desetorice odbilo zahtjev Trivisana.
 (jezik talijanski)
- fol. 68 r 1573, listopad, 14, Venecija
 Girolamo Contarini i Zuanne Corner, providuri za drva i šume (*Proueditori sopra le legne et boschi*), traže od podestata labinskog Alvisea Veniera da objavi licitaciju za zakup doline Raše.
 (jezik talijanski)
- fol. 68 v 1574, ožujak, 30, Venecija
 Dužd Alvise Mocenigo zabranjuje podestatu Alviseu Venieru (*Venerio*) da bilo što otuđuje od labinskih posjeda. (Ovo piše na temelju pritužbe labinskih poslanika da podestat daje u zakup i na drugi način otuđuje terene koji su vlasništvo komune.)
 (jezik talijanski)

^{34a} Radi se o presudi donesenoj 16. siječnja 1539, indikcije XIII (vidi fol. 96 v), što u stvari znači 1540. Očito je, dakle, da je ovdje podatak o ispravi pogrešno naveden. (Vidi bilješku br. 43.)

³⁵ Nije navedeno mjesto, ali je gotovo sigurno da se radi o Veneciji.

fol. 68 v i 69 r

1576, siječanj, 28, Venecija³⁶

Na temelju žalbe predstavnika labinske komune dužd i Vijeće desetorice dokidaju terminaciju bivšeg podestata Veniera od 6. kolovoza 1575.^{36a} po kojoj nijedan koji je rođen u Labinu ne može vršiti službu pomoćnika u labinskoj kancelariji (*«essercitar la Cogitoria in quella Cancellaria»*). Ta se odredba protivi starim običajima i starim labinskim privilegijima. Budući da je želja i odluka dužda i Vijeća desetorice da se poštuju i ne dokidaju privilegiji doneseni *«in prima adeptione»* i stari običaji, ova se terminacija dokida.

(jezik talijanski)

fol. 69 r i v

1489, srpanj, 11, Labin

Antonio de Canal i Marco Loredan, auditori (predstavnicima), odvjetnici i sindici mletačkog dužda (*Auditores, aduocatores et Sindici Illustrissimi Ducis Domini Venetiarum*), odobravaju davanje zemlje Giovanniju de Grisano od strane bivšeg podestata Giuseppea Liona. Zemlja je dana uz uvjet da isti komuni daje godišnje desetinu od svega žita.

(jezik latinski)

fol. 69 v i 70 r

1576, veljača, 26, Labin

1576, travanj, 2, Labin

1577, ožujak, 20, Labin

Zabilješka o zapljeni te dokumentacija u vezi sa zapljenom na štetu labinske komune, a u korist Ivana Dminića i drugova. Zapljena je povučena i Dminići i drugovi morali su komuni nadoknaditi sve troškove.

(jezik latinski)

fol. 70 v i 71 r

1580, siječanj, 21, Labin

Agostino Valier (*Valerio*), biskup i grof veronski te apostolski vizitator, reformator i generalni i specijalni delegat Dalmacije i Istre,³⁷ odobrava, na molbu sudaca labinske komune Girolama Lucianija i Giovannija Antonija Negrija (*de Nigris*) rušenje derutne poljske crkvice Sv. Petra s time da sva prava i obveze ove crkvice prelaze na župnu crkvu labinsku.

(jezik latinski)

³⁶ Očito se radi o MV, jer se govori o Venieru kao bivšem podestatu (upravljao 1573—1575) dok je Fantin Lippamano, kome je odluka naslovljena, upravljao 1575—1578. Govori se osim toga o terminaciji Venierovoj od 6. VIII. 1575. Radi se dakle o 1576, a ne o 1575.

^{36a} Ova nam terminacija nije sačuvana u knjizi privilegija.

³⁷ Sačuvala se njegova opsežna vizitacija za Istru i Dalmaciju u *Archivio Segreto* u Vatikanu.

- fol. 71 r 1580, siječanj, 21, Labin
Valier odobrava na molbu labinskih sudaca da se poljske kapele Sv. Maura (*Moro*) i Sv. Zakarije priključe župi labinskoj.
(jezik latinski)
- fol. 71 r — 72 v 1584, travanj, 22, Labin
Potvrda koja govori o obnovi župne crkve i njena glavnog oltara Majke Božje.
(jezik latinski)
- fol. 72 r — 73 r 1584, travanj, 23, Labin
Potvrda o prenošenju oltara Sv. Petra u Rogočani iz porušene stare poljske crkvice u župnu crkvu.
(jezik latinski)
- fol. 73 r i v 1584, rujan, 19, Venecija
Dužd Nicolò da Ponte upozorava podestata Francesca Grimanija da više ne smije kršiti privilegije što ih je ranije dobila labinska komuna. (Ovo na temelju pritužbe poslanika labinske komune duždu i Vijeću desetorice.)
(jezik talijanski i latinski)
- fol. 73 v i 74 r 1585, siječanj, 16, Labin³⁸
Suci komune i još neki drugi predstavnici dolaze pred podestata i traže da se dokinu sve odluke koje se protive privilegijima komune labinske. U tome u potpunosti uspijevaju.
(jezik talijanski)
- fol. 74 r 1584, studeni, 25, Kopar
Koparski kapetan i podestat traži od podestata labinskog kopiju presude izrečene protiv Lovre Dminića i druge dokumente, i to na zahtjev — žalbu osuđenog.
(jezik talijanski)
- fol. 74 r i v 1584, studeni, 25, Kopar
Giovanni Maripietro, podestat i kapetan koparski, donosi terminaciju kojom odlučuje da se presude moraju dati osuđenima u kopiji da bi se na taj način isti mogli žaliti u Kopar, a ne da se izlažu nepotrebnim visokim troškovima putovanja u Kopar.
(jezik latinski)

³⁸ Ne navodi se indikcija, a podestat Francesco Grimini, pred kojeg su došli suci i predstavnici komune, upravljao je i 1585. i 1586. Iz dokumenata smo ustanovili da su dvojica podestata istog imena i prezimena upravljali labinskom i plominskom komunom jedan iza drugog (1582—1587, a možda još i početkom 1588).

- fol. 74 v 1585, siječanj, 4, Kopar^{38a}
 Koparski podestat i kapetan upozorava labinskog podestata Francesca Grimaniya da griješi kada smatra da se na njegove presude nitko ne može žaliti. Na sve se presude i odluke mogu ljudi žaliti višoj instanci.
 (jezik latinski)
- fol. 75 r — 76 r 1363, srpanj, 2, Labin
 Sporazum između gospodara Kožljaka i Vijeća labinske komune o vršenju sudovanja u Sv. Petru.
 (jezik latinski)
- fol. 76 v 1420, srpanj, 15, Labin
 Zapisnik o stupanju Venecije u posjed Labina i Plomina.
 (jezik latinski)
- fol. 77 r — 78 v 1420, lipanj, 13, Labin
 Svojevoljna predaja Labina Veneciji s imenima plemića i pučana iz tog vremena.
 (jezik latinski)
- fol. 78 v — 83 r 1587, listopad, 20, Vodnjan
 Nicolò Salamon, providur Arsenala za Istru, javlja Fantinu de Benettu, kapetanu Motovunske doline (*Capitano della Valle di Montona*), da 20. tekućeg mjeseca dolazi popisivati hrastove na području Labina. Traži od nje, pod prijetnjom kazne od 50 dukata u korist Arsenala, da se tog dana nađe u Labinu.
 Nakon toga slijedi popis hrastova na tom području. Vrlo detaljni izvještaj završava konstatacijom da na području Labina i Plomina nije pronađen ni jedan hrast koji bi bio pogodan ili bi mogao postati pogodan za potrebe Arsenala. Drvo se može upotrijebiti jedino za loženje.
 (jezik talijanski)
- fol. 83 v i 84 r Nicolò Salamon dozvoljava komuni Labin i Plomin sječu drva za loženje i slanje istih u Veneciju. Određuje se mjera koje se treba držati pri sječi. Strogo se, uz prijetnju visokih kazni, zabranjuje sječa označenih stabala.
 (jezik talijanski)
- fol. 84 v 1587, studeni, 1, Labin
 Obavijest da je pred velikim mnoštvom ova terminacija bila pročitana kao i obično na hrvatskom jeziku (*giusta il solito in lingua schiaua*) na stepenicama labin-

^{38a} Nema elemenata na temelju kojih bismo mogli zaključiti da li se radi o MV ili ne.

ske kancelarije. (29. studenog pročitana je u sali kuće Negri gdje je Salamon bio odsjeo — svakako na originalu.) Pred labinskom kancelarijom bio je prisutan podestat Francesco Grimani te plemići i pučani. Bilo je mnogo naroda (*astante gran moltitudine di Popolo*).

(jezik talijanski)

fol. 84 v i 85 r

1569, svibanj, 12, Venecija

Girolamo Suriano, providur za drva za Istru, odlučuje da se ljudima dade mogućnost da drva, koja nisu korisna za Arsenal, mogu sjeći i slati u Veneciju za loženje.

(jezik talijanski)

fol. 85 v

1577, kolovoz, 10, Labin (?)³⁹

Odredba po kojoj se dobra komune daju u zakup od strane Vijeća komune, i to na temelju javnog nadmetanja.

(jezik talijanski)

fol. 85 v

1589, studeni, 25, Venecija

Nicolò Donato, *odvjetnik mletačke komune*, potvrđuje gornju odredbu osnaženu 6. XI. 1583. i traži da se ista poštuje.

(jezik latinski)

fol. 86 r i v

1590, svibanj, 19, Venecija

Nicoletto Donato, N. Antonio Memo i Zan Battista Vitturi, glavari Vijeća desetorice (*Capi Consiglio X^o*), obavještavaju providura Motovunske doline da ne smije tražiti od stanovnika komune Pula, Labin, Plomin i Vodnjan da sudjeluju u iskapanju rijeke Mirne jer isti imaju obvezu održavanja — čišćenja rijeke Raše.

(jezik talijanski)

fol. 86 v — 88 r

1325, svibanj, 5,⁴⁰

Razgraničenje između Labina, tzv. Kočura, Barbana i Sutivanca.

(jezik talijanski)

fol. 88 r i v

1590, studeni, 23, Labin

Francesco Falesio i Filippo Molino, *odvjetnici komune u Veneciji*, upozoravaju podestata Alvisea Muazza da na temelju odredaba od 11. srpnja 1573. i 4. srpnja 1575. ne smije tražiti od kancelara da plaća desetinu.^{40a}

(jezik talijanski)

³⁹ Ne navodi se mjesto, ali se vjerojatno radi o Labinu.

⁴⁰ Kočur, u blizini Vetve. Vidi CDI. Vidi također bilješku br. 2. M. Kos kaže da je Kočur »ležao u pograničnoj zoni između pazinske i oglejske zemlje u blizini Labina«. (Vidi: Kos, M., Studija o Istarskom razvodu, »Rad« JAZU, knj. 240, str. 168.)

^{40a} Ove nam odluke nisu sačuvane u knjizi privilegija.

- fol. 88 v i 89 r 1591, veljača, 21, Venecija
Dužd Pasquale Cicogna potvrđuje sva ribolovna područja koja pripadaju labinskoj i plominskoj komuni.
(jezik latinski)
- fol. 89 r 1592, rujan, 17, Labin
listopad, 15, Labin
Potvrde o plaćanju *karatade*.
(jezik talijanski)
- fol. 89 v 1592, listopad, 21, Kopar
Vicenzo Morosini (*Mauroceno*), podestat i kapetan koperski, presuđuje u sporu između komune labinske i plominske u korist Labina »*per occasione dell'i interficiati*«. ^{40b}
(jezik latinski)
- fol. 89 v i 90 r 1526, kolovoz, 18, Labin
Podestat Marino Maripiero odlučuje da se ne mogu u privatne svrhe koristiti dobra komune.
(jezik talijanski)
- fol. 90 r — 93 r 1593, svibanj, 10, Labin
Opis granica labinske proštine (*Confini del Prostimo*).
(jezik talijanski)
- fol. 93 r 1536, studeni, 25, Labin
Odluka Vijeća komune po kojoj sadašnji i bivši suci imaju pravo na regalije od janjadi.
(jezik latinski)
- fol. 93 r — 94 v 1451, srpanj, 13, Venecija
Dužd Francesco Foscari javlja podestatu Marcu Magnu da potvrđuje privilegije i statut komune; odobrava potrošak od 200 L za pet godina za popravak gradskih zidina uz određene uvjete; odobrava da novac dobiven od mljevenja brašna u jednom mlinu ide u korist crkve Sv. Marije izvan Plomina; odobrava odredbe u vezi s plaćanjem troškova putovanja podestatu; traži da se poštuju odredbe o sječi drva.
(jezik talijanski)
- fol. 94 v i 95 r 1597, rujan, 11, Venecija
Dužd Marino Grimani javlja da je u Vijeću desetorice donesena odredba da se dozvoljava, na temelju opravdanih molbi predstavnika labinske i plominske komune, no-

^{40b} Nije jasno o čemu se radi. Vjerojatno je u pitanju spor zbog nekih ubojstava (prema glagolu *interficere*).

šenje oružja (*tenir archibusi da Roda*) radi obrane života i imovine.⁴¹

(jezik talijanski)⁴²

fol. 95 r — 96 r

1538, rujan, 23, Labin

Presuda podestata Lorenza Minija u sporu između pučana i plemića o pravima jednih i drugih i privilegijima.

(jezik latinski)

fol. 96 r i v

1540, siječanj, 16, Venecija⁴³

Dužd Pietro Lando javlja podestatu Lorenzu Miniju da je Vijeće desetorice unatoč žalbi pučana potvrdilo njegovu presudu od 23. IX. 1538. protiv pučana a u korist plemića⁴⁴ kojom je odlučeno da se iz redova plemića bira jedan prokurator za Vijeće komune (*Procurator per il Conseio del locho predetto*) te da plemići budu oslobođeni osobnih poreza (*siano exempti de tutte le angarie ter-rigene personali*). Predstavnici plemstva branili su ovu presudu.

(jezik talijanski)

fol. 96 v i 97 r

1540, siječanj, 16, Labin

Na žalbu pučana labinski plemići odgovaraju da prokurator komune ne smije utjecati na stvari koje se tiču »kanipara« (*nullo modo se ingrisca nelle cose spettante al Carico al suo Canipario*).^{44a} Što se pak tiče obveza plemića, oni se slažu da imaju iste obveze kao i ostali plemići u Istri i Dalmaciji.

(jezik talijanski)

fol. 97 r i v

1602, srpanj, 27, Venecija

Dužd Marino Grimani javlja podestatu Pietru Grimaniju da se predstavnici labinske komune žale na njegove postupke kojima on krši njihove privilegije. On ne samo da im brani prodaju vina nego i određuje cijene istom, što se do sada nikada nije događalo u ovoj komuni niti igdje u Istri. Dužd i Vijeće desetorice upozoravaju podestata da je dužan pridržavati se privilegija komune i poštivati ih.

(jezik talijanski)

⁴¹ »Archibuso a ruota« — »arkebuza na kolo« — vrsta puške.

⁴² Na kraju zabilješka da je pročitano na trgu na hrvatskom jeziku (što je i inače bila redovita praksa).

⁴³ Navodi se godina 1539, a indikcija XIII, što znači da se radi o MV, dakle, 1540.

⁴⁴ Vidi fol. 95 r — 96 r.

^{44a} *Canipario* — ekonom, blagajnik.

- fol. 97 v i 98 r 1627, kolovoz, 19, Venecija
 Zan Paulo Contarini i kolega, guverneri prihoda (*Gouernatori delle Intrade*), traže od podestata da komuna uplati 100 dukata i 40 groša za pokriće troškova njegovu prethodniku Andrei Zaneu, koji je u tom iznosu uplatio limitaciju (*limitazione*). Ako se u roku od 15 dana to ne uplati, oni će poslati jednog izvršitelja kojem će komuna za pokriće troškova morati dnevno plaćati 10 L.
 (jezik talijanski)
- fol. 98 v i 99 r 1627, listopad, 11, Labin
 Pristupa bivši podestat Andrea Zane i na temelju dokumenata, što mu ih je pokazao Zuanne Finetti, nuncij komune (*Noncio di quella Comunità*), odriče se gornjeg novca jer je uvidio da obveza plaćanja limitacije u ovoj komune (*Noncio di quella Comunità*), odriče se gornjeg destata. Ovdje se navode iznosi limitacije za Izolu, Piran, Novigrad, Rovinj i Labin. Svugdje taj novac uplaćuje komuna, jedino u Labinu podestat.
 (jezik talijanski)
- fol. 99 r i v 1446, ožujak, 21, Venecija (u Senatu)
 Odredba prema kojoj se zabranjuje da netko bude sudac, kancelar, vikar i sl. u mjestu u kojem ima rodbinu ili posjed. Izuzetak čine jedino rođeni Mlečani.
 (jezik latinski)
- fol. 100 r 1637, srpanj, 24, Venecija
 Dužd Francesco Erizzo javlja podestatu Francescu Trivisanu da je tog dana Senat prihvatio da labinski kancelari budu oslobođeni plaćanja desetine kao i svih drugih podavanja.⁴⁵
 (jezik talijanski)
- fol. 100 v — 102 v 1639, kolovoz, 19, Labin
 Izuzeće labinskih plemića pri plaćanju *karatade*. Historijat donošenja odredbi o tome.
 (jezik talijanski)
- fol. 102 v i 103 r 1639, rujan, 2, Sv. Nedjelja Labinska
 Župan Sv. Nedjelje, u ime svih župana labinskog teritorija, traži da se poštuju njihovi privilegiji te da i oni budu oslobođeni od plaćanja *karatade*.
 (jezik talijanski)
- fol. 103 r 1639, rujan, 6, Labin
 Dionisio Luciani, građanin Labina, plemić i član Vijeća komune, sudac i predstavnik komune, javlja Dinku

⁴⁵ Kancelari labinske komune vrše ujedno i dužnost podestatova kancelara.

Vrbancu, skrbniku pučana (*Procuratore de Territoriali*), da je Alvise Tiepolo, rašporski kapetan (*Capitano di Raspo*), proučivši sve isprave, kao i žalbu županâ, presudio da župani i dalje, kao i do sada, moraju plaćati *karatadu*.
(jezik talijanski)

fol. 103 v i 104 r

1641, studeni, 2, Labin

Podestat labinski žali se duždu Francescu Erizzu na odluku bivšeg podestata i kapetana koparskog Alvisea Lipamana da svaki grad, fontik i sl. daje određeni godišnji iznos za koparskog fiškala (*Fiscal di Capodistria*). Navodi da se time krše labinski privilegiji i napominje da labinska komuna u Kopru ima svog predstavnika, doktora Raimonda Fina, koji je zastupa.

(jezik talijanski)

fol. 104 r

1641, studeni, 27, Venecija

Dužd F. Erizzo odobrava stav labinskog podestata i prihvaća njegov prijedlog da labinska komuna ne treba plaćati uzdržavanje fiškala jer je dovoljno to što ima svog plaćenog predstavnika u Kopru.

(jezik talijanski)

fol. 104 v i 105 r

1563, rujana, 27, Venecija

Dužd Girolamo Priuli javlja podestatu Giovanniju Mariji Muazzu da su on i Vijeće desetorice, na žalbu plominskih predstavnika, ukinuli njegovu presudu — odluku od 10. prosinca 1562,^{45a} kojom je odlučio da kada mora ići suditi u Plomin, uza nj mora sjediti labinski sudac. Dužd i Vijeće saslušali su i labinskog predstavnika koji je tu presudu podržavao. Uzimajući u obzir stare privilegije dane plominskoj komuni, dužd i Vijeće desetorice ukidaju ovu presudu i traže od podestata da kada sudi u Labinu, uza nj sjede labinski suci, a kada sudi u Plominu, plominski.

(jezik talijanski)

fol. 105 r

1644, kolovoz, 1, Venecija

Zuanne Renier i Nicolò Balbi, natproviduri ureda za drvo (*Sopraprovveditori dell'offitio delle legne*) te Marco Marcello i Piero Pisani, providuri istog ureda (*Provveditori dell'offitio delle legne*), ne prihvaćaju odredbu podestata Andreje Albija u vezi s drvom šume uz Rašu (*quanto sia alle costiere del Bosco dell'Arsa*) dok se o tome ne izjasni Senat. Oni se pozivaju na zabranu Senata od 14. ožujka 1611.^{45b}

(jezik talijanski)

^{45a} Ova odluka nije sačuvana u knjizi privilegija.

^{45b} Ova odluka nije sačuvana u knjizi privilegija.

fol. 105 r i v

1646, travanj, 7, Venecija

Dužd Francesco Molino javlja podestatu Marcu Loredanu da se pred njim i Vijećem desetorice u ime labinske komune žalio Giulio Cesare Manzini, poslanik (*Cavaglier Ambasciator*) labinske komune, zbog toga što je podestat doveo sa sobom kancelara Zuannea Marascalchija i postavio ga umjesto starog kancelara Andree Dordanija kojeg je izabralo Vijeće. On je time prekršio stare privilegije labinske komune. Dovedenog kancelara mora otpustiti. Budući da se Dordani loše ponašao prema podestatu, Vijeće će izabrati novog kancelara, ali Marascalchi ne dolazi u obzir jer Vijeće ima potpunu slobodu izbora.

(jezik talijanski)

fol. 106 r

1646, kolovoz, 8, Venecija

Dužd Molino traži od podestata Loredana da dozvoli slobodno preuzimanje dužnosti novom kancelaru Girolamu Bomartiniju.

(jezik talijanski)

fol. 106 r i v

1659, travanj, 22, Venecija

Dužd Giovanni Pesaro piše podestatu i kapetanu koperskom Andreji Eriziju da je saznao da je labinska komuna dala novom podestatu Nicoli Dandolu za kancelara Giorgija Troila premda je isti bio kancelar pod upravom starog podestata 32 mjeseca. To se protivi zakonima. Navodno se jedna kancelarova sestra udala u Labinu pa i zbog toga ne može obavljati tu službu. Dužd traži od kapetana u svoje ime i u ime Vijeća desetorice da obavijesti Vijeće labinske komune da je dužno izabrati novog kancelara.

(jezik talijanski)

fol. 106 v i 107 r

1660, siječanj, 27, Venecija⁴⁶

Dužd Domenico Contareno javlja podestatu Dandolu da je na molbu labinskog poslanika Marca della Neve dokinuo odluku od 22. travnja.

(jezik talijanski)

fol. 107 r — 108 r

1658, prosinac, 6, Venecija

Dužd Giovanni Pesaro potvrđuje labinskoj komuni pravo na sva njena ribolovna područja. Posebno se spominje ribolov u Koromašnici (*Coromasniza*). Labin će plaćati Veneciji 25 dukata godišnje.

(jezik talijanski)

⁴⁶ Navodi se 1569, ali je prema XIII. indikciji jasno da je MV, dakle 1660. Osim toga 1659. nije bio dužd Contarini nego Giovanni Pesaro (Pisauro) (8. IV. 1658—30. IX. 1659).

- fol. 108 r — 109 r 1659, siječanj, 18, Venecija⁴⁷
 Dužd Giovanni Pesaro odobrava popravak labinskih zidina i djelomično naoružanje s tim da traži od podestata i kapetana koparskog da sudjeluje u tome.
 Upozorava podestata labinskog da mora ukloniti sve zapreke koje stoje na putu ostvarenja labinskih privilegija u pogledu izbora kancelara i »pomoćnika podestarije« (*Coadiutore della Podestaria*).
 (jezik talijanski)
- fol. 109 r i v 1658, prosinac, 6, Venecija
 Dužd Giovanni Pesaro javlja podestatu Nicoli Bembou da je Magistrat za stare pravice (*Magistrato alle Rason vecchie*) ukinuo nepravednu odluku da komuna mora plaćati 2 L po barilu slane ribe.
 (jezik talijanski)
- fol. 109 v i 110 r 1661, svibanj, 6, Venecija
 Dužd Domenico Contarini (*Contareno*) zahvaljuje podestatu Nicoli Dandolo na informaciji da je na labinskom području zarobljen turski brod (*una fusta turca*). Dio posade zarobljen je na samom brodu, a dio je uhvaćen dok je bježao po kopnu.
 (jezik talijanski)
- fol. 110 r 1664, ožujak, 13, Venecija
 Dužd Contarini javlja da će labinska komuna i dalje morati plaćati 100 dukata za izdržavanje vojske, ali neće više morati držati glasnika (*messo ouer ufficiale*).
 (jezik talijanski)
- fol. 110 v 1664, srpanj, 29, Labin
 Svećenik Antonio Dragogna u ime obitelji povlači tužbu što ju je njegova obitelj podigla protiv labinske komune zbog nepriznavanja građanskog prava.
 (jezik talijanski)
- fol. 111 r 1542, svibanj, 15, Motovun
 Popis goveda (*buoi*) po pojedinim mjestima u Istri te obveza *karatade* na temelju tog broja.
 (jezik talijanski)
- fol. 111 v 1542, svibanj, 15, Motovun
 Popis količina oborenih stabala (*legni*) te popis *kariga* za cijelu Istru.⁴⁸
 (jezik talijanski)

⁴⁷ Navodi se godina 1658. a indikcija XII. Znači MV — 1659.

⁴⁸ Ukupno za sva mjesta u Istri 5685 stabala i 17413 *kariga*.

- fol. 112 r — 113 r 1538, ožujak, 5, Labin
Popis 24 veslača poslanih na galiju. Uz svačije ime i prezime upisana je eventualna oznaka koju nosi na licu, odakle je, opisna starosna doba te iznos u lirama. Svaki je dobio po 32:19 L.
(jezik talijanski)
- fol. 113 r i v 1668, listopad, 11, Venecija
Dužd Domenico Contarini traži od labinskog podestata Giacona Pisanija poštivanje privilegija labinskih u pogledu prava sudaca da sude zajedno s podestatom te svačijeg prava na prodaju svog vina, prihoda i druge robe.
(jezik talijanski)
- fol. 113 v — 114 v 1668, studeni, oko 20, Labin
Ispituje se kako je glasnik mogao ići u Veneciju kada je ranije bilo odlučeno da se zbog nedostatka novca ne može putovati u Veneciju. Prigovara se i proceduri. Podestat traži da oni, koji smatraju da su njihova prava povrijeđena, to otvoreno iznesu i da kažu o čemu se radi. On, naime, smatra da nikoga nije ošteti, nego da je branio privilegije komune.
(jezik talijanski)
- fol. 114 v i 115 r 1668, studeni, 23, Labin
Aktualni sudac Iseppo Manzini i nadziratelj izvršavanja zakona (*Conservator attuale delle leggi*) u ime cijelog Vijeća prihvaćaju pritužbu svog nuncija u Veneciji.
(jezik talijanski)
- fol. 115 v 1669, siječanj, 30, Venecija⁴⁹
Leonardo Marcello, Girolamo Bassadonna i Zuanne Nanni, glavari Vijeća desetorice, pohvaljuju podestata što je svojim pismom od 27. XII.⁵⁰ prošle godine izrazio spremnost da poštuje privilegije labinske komune. Traže od njega da napravi popis prihoda (*la descrizione delli raccolti nel uostro distretto*) i da svakome dozvoli da svoj višak slobodno prodaje.
(jezik talijanski)
- fol. 115 v i 116 r 1669, travanj, 14, Venecija
Dužd Domenico Contarini javlja podestatu Giacomu Pisaniju da su pred Vijeće desetorice ponovno pristupili jedan poslanik labinske komune i jedan aktualni sudac tužeći se da podestat ponovno krši njihove privilegije o

⁴⁹ Navodi se 1668. godina. Ne navodi se indikcija, ali je jasno da se radi o 1669, a ne o 1668. god.

⁵⁰ Ovo pismo nije sačuvano u knjizi privilegija.

kojima se govori u pismu istog dužda istome podestatu od 11. studenog 1668.^{50a} Dužd upozorava podestata da to više ne smije raditi.

(jezik talijanski)

fol. 116 v i 117 r

1669, svibanj, 3, Venecija

Dužd Contarini javlja Pisaniju i svima drugima da labinska komuna još od vremena kada se predala Veneciji ima investituru na sve luke, vode i ribolovna područja. To nikada nije bilo ukinuto, nego je čak i potvrđivano. Ukida se dekret kojim je bilo regulirano pravo podestata da po svakom barilu slane ribe on dobiva 2 L,⁵¹ a ostaje na snazi dekret od 6. XII. 1658.⁵²

(jezik talijanski)

fol. 117 r i v

1668, rujana, 8, Venecija

Određba kojom se traži poštivanje dekreta Senata od 20. II. 1636.⁵³ da se labinski kancelar izuzme od svih desetina i javnih tereta.

(jezik latinski)

fol. 117 v

1668, rujana, 6, Venecija

Providuri za novac (*Provveditori sopra li danari*) potvrđuju da je odlukom Senata od 20. II. 1636. kancelar labinske komune oslobođen svih podavanja. Potvrda se izdaje kancelaru na temelju »Katastika desetina« (*Catastico de Decime de Reggimenti*), list 31 v.

(jezik talijanski)

fol. 118 r

1668, rujana, 7, Venecija

Magistrat providura i pridodanih za novac (*Magistrato de Provveditori ed Aggiunti sopra li danari*) upozorava podestata da je kancelar komune oslobođen plaćanja svih tereta i traži od podestata da onemogući svako maltretiranje istog s te strane.

(jezik talijanski)

fol. 118 r i v

1669, rujana, 17, Venecija

Dužd Contarini traži od podestata poštivanje odredbe Senata od 3. V. 1669. u vezi s ukinućem dekreta o plaćanju 2 L po barilu slanih srdela.⁵⁴ Traži od njega da pismeno potvrdi prijem i izvršenje istog.

(jezik talijanski)

^{50a} Vidi 113 r i v.

⁵¹ Radi se o dekretu od 16. VIII. 1664. koji nije sačuvan.

⁵² Vidi fol. 109 r i v.

⁵³ Ovaj dekret nije nam sačuvan.

⁵⁴ Vidi fol. 116 v i 117 r.

- fol. 118 v — 119 v 1667, prosinac, 1, Venecija
 Contarini zabranjuje Pisaniju i njegovim nasljednicima da javljaju Vijeću desetorice o sporovima i drugim pitanjima osim u iznimnim slučajevima koji se u odredbi navode.
 (jezik talijanski)
- fol. 119 v — 120 v 1626, kolovoz, 1, Venecija, Senat
 Dopuna Pasqualigovoj terminaciji od 5. siječnja 1614.⁵⁵ koja se tiče novčanih kazni i odredaba o tome kako se te kazne dijele.
 (jezik talijanski)
- fol. 120 v i 121 r 1614, lipanj, 10, Venecija, Senat
 Osnaženje terminacije od 5. siječnja 1614.
 (jezik talijanski)
- fol. 121 r — 122 v 1614, siječanj, 5, Piran, na galiji
 Pasqualigova terminacija i presude.⁵⁶
 (jezik talijanski)
- fol. 123 r 1674, kolovoz, 9, Venecija
 Dužd Contarini piše podestatu Lorenzu Vitturiju da njegov novoimenovani nasljednik Marco Badoer namjerava donijeti odluku po kojoj bi labinska komuna bila obvezna platiti kasi Vijeća desetorice novac što ga on (Badoer) mora uplatiti u tu kasu. Dužd traži od Vitturija u ime glavarâ Vijeća desetorice da pošalje pred sudište istog Vijeća predstavnike komune u roku od 8 dana u vezi s tim pitanjem. Oni mogu poslati i svoje zastupnike.
 (jezik talijanski)
- fol. 123 r i v 1674, kolovoz, 13, Venecija
 Contarini piše podestatu Lorenzu Vitturiju da na temelju starih privilegija komuna labinska ima pravo birati svog kancelara. God. 1659. ukinuta je odluka Vijeća desetorice po kojoj se nisu smjeli birati za kancelare oni koji su obavljali tu dužnost pod starim podestatatom.⁵⁷ Budući da neki osporavaju Giovanniju Mariji Zaneu da može ponovno konkurirati za položaj kancelara, dužd upozorava na privilegij komune iz 1519.⁵⁸ i naglašava da Zane može biti ponovno izabran.
 (jezik talijanski)

⁵⁵ Navodi se 1613, ali je jasno da se radi o 1614. na temelju odredbe od 10. VI. 1614.

⁵⁶ Terminacija i dopune objavljene u IV knjizi: *Leggi Statutarie* od L. Parute, str. 37—43, Capodistria (Kopar), 1757.

⁵⁷ Odluka je donesena 22. IV. 1659. a ukinuta je 27. siječnja 1660. (dakle 1659. MV). (Vidi fol. 106 r i v te 106 v i 107 r.)

⁵⁸ Radi se o privilegiju potvrđenom 20. X. 1519. (Vidi fol. 30 v i 31 r.)

Na zahtjev sudaca i providurâ labinske komune podestat naređuje županu Ripende da obavi popis koza i ovaca na svom teritoriju i to najkasnije do 28. siječnja. Škopci će biti u ponedjeljak dovedeni i podijeljeni narodu (*per esser dispensati alli Popoli*).⁶⁰ Ako župan ne posluša, plaća 10, a ako pojedinci ne poslušaju, plaćaju 5 L i još druge kazne predviđene zakonom.⁶¹

(jezik talijanski)

Na odluku se žale (očito je da su svi župani dobili isti nalog):

Grga Černjul, župan Ripende, u ime svoje i podanikâ;
 Jure Miletić, župan Cera, isto;
 Lovro Dminić pok. Šimuna, župan Produpca, isto;
 Martin Lupetina, župan Sv. Marine, isto;
 Marin Prodoljan, župan Montanje (*Montagna*), isto;
 Dinko Faraguna pok. Tome, župan Sv. Nedjelje, isto;
 Martin Hrvatini, župan Rogočane, isto;
 Ivan Franković, župan Vetve, isto;
 Ivan Gregorić, župan Dubrove, isto.

(jezik talijanski)

Providuri pučana (*Provveditori territoriali*) i advokat pučana žale se u ime pučana sucima i podestima na gornju odluku tražeći da se naređenje izvrši u kolovozu kada nema dovoljno mesa, a ne sada kada ga u klaonicama ima dovoljno. Kažu, nadalje, da nije u redu da samo pučani vode svoju sitnu stoku, nego i suci i svi članovi Vijeća kako je stari običaj. Providuri traže u ime svoje i u ime pučana da se s tim u vezi donese odredba koja sadrži pet poglavlja (*Capitoli*). Iz ovih je poglavlja, između ostalog, vidljivo da se to radilo u mjesecu kolovozu da bi se pomoglo siromašnima i bolesnima kojih je u tom vremenu bilo mnogo te da su na to bili obvezni samo oni koji su imali barem 40 komada sitne priplodne stoke (*anemali da frutto*) po ključu: 1 komad na 40 (*d'ogni quaranta da frutto uno*). Navodi se i činjenica da su potpuno jednaku obvezu u tom smislu imali i plemići.

(jezik talijanski)

⁵⁹ Iz dokumenta od 4. III. (fol. 129 r — 130 r te 130 r i v) jasno je da se zaista radi o 1676. godini, tj. da se ne računa MV.

⁶⁰ Škopci će biti dovedeni »*al rodolo*«. Iz sadržaja žalbe pučana (fol. 124 v — 126 r) vidljivo je da će stoka biti zaklana i da će meso biti podijeljeno narodu. 28. siječnja bila je nedjelja, što znači da je stoka trebala biti zaklana već sutradan, 29. siječnja. »*Al rodolo*« ima značenje: prema popisu (po određenom redu).

⁶¹ 21. siječnja teklić javlja da je županu Ripende predao nalog.

- fol. 126 r — 128 r 1676, veljača, 4, Labin
 Podestat i suci pobijaju, uglavnom, sve navode i prijedloge pučana i traže da se hitno pristupi izvršenju odluke naglašavajući, nasuprot tvrdnji pučana, da to zahtijeva nestašica mesa. No, ovdje se govori o potrebi u vezi s karnevalom, a prema tvrdnji pučana propis je bio donešen zbog siromašnih i bolesnih.
 (jezik talijanski)
- fol. 128 r i v 1676, veljača, 5, Labin
 Ivan Gripanić pok. Vicka, Nikola Klapčić pok. Mate, Marinko (*Marinco*) Visković Matin i Jakov Visković pok. Šime, providuri pučana, dolaze u kancelariju i kažu da se namjeravaju žaliti u Kopar (*d'inanti gli Eccellentissimi Superiori di Capodistria*) na jučerašnju odluku.
 Istog dana prokuratorima se vraća žalba.
 Ivan Gripanić i Marinko Visković izjavljuju da se ne kane žaliti na nalog za dovođenje stoke nego na presudu.⁶²
 (jezik talijanski)
- fol. 129 r — 130 r 1676, ožujak, 4, Kopar
 Giovanni Gabriel Contarini, podestat i kapetan koparski, prosuđuje, uglavnom, u korist komune odgovarajući na svaki pojedini prijedlog pučana (*territoriali*).
 (jezik talijanski)
- fol. 130 r i v 1676, ožujak, 4, Venecija
 Kapetan koparski traži da pučani plate troškove spora i druge troškove s tim u vezi.
 (jezik latinski)
- fol. 130 v i 131 r 1675, svibanj, 4, Venecija
 Dužd Nicolò Sagredo traži od podestata Marca Badoera da iz kase komune pošalje *limitaciju*.
- fol. 131 r i v 1675, srpanj, 31, Venecija
 Dužd javlja podestatu da su predstavnici komune pred Vijećem desetorice izjavili da su, poštujući odredbu od 4. svibnja, dali podestatu novac iz kase komune. Traži od njega da odmah taj novac pošalje.
 (jezik talijanski)
- fol. 131 v 1675, studeni, 10, Venecija
 Sagredo piše Badoeru u vezi s istim novcem. Badoer je javio Vijeću desetorice da nema po kome poslati 340

⁶² »... *qualmente non intendono appellarsi del mandato suddetto stato intimitato per la condotta deli castrati il giorno di hieri, ma solo della sentenza sopra-nominata, come di sopra, rimouendosi dall'Appellatione del medesimo mandato*«. (Vidi fol. 128 v.)

dukata za *limitaciju*. Dužd od njega traži da ih odmah pošalje podestatu koparskom koji će ih proslijediti dalje.
(jezik talijanski)

fol. 132 r

1667, lipanj, 27, Labin

Pristupa u ured *podestadier*^{62a} Lovro Dminić i kaže da je izvršio svoju dužnost sabravši vino koje pripada podestariji. Zabranio je prodaju drugog vina dok se ovo ne proda. Ljudi se toga nisu pridržavali. Vino koje se nije prodalo dao je probati *peritima* koji su ustanovili da je zdravo. Ako se kasnije pokvari, on odbija svaku odgovornost.⁶³

(jezik talijanski)

fol. 132 r

1667, lipanj, 28, Labin

Suci odbijaju izjavu Dminića i traže da se on i dalje, kako je to bila dužnost i njegovih prethodnika, brine za vino sve dok se ne proda.⁶⁴

(jezik talijanski)

fol. 132 v

1667, srpanj, 4, Labin

Dminić protestira i odbija svaku odgovornost za vino.
(jezik talijanski)

fol. 132 v

1667, srpanj, 4, Labin

Podestat, na žalbu sudaca, presuđuje da Dminić mora raditi na prodaji vina s time što će se eventualna šteta nadoknaditi od onih koji su prodavali svoje vino prije nego što je bilo prodano ono od *podestarije*.

(jezik talijanski)

fol. 132 v i 133 r

1667, srpanj, 11, Labin

Dminić se žali u Veneciju (ili Kopar).
(jezik talijanski)

fol. 133 r

1668, travanj, 22, Labin

Podestadier Nadalín Lius također odbija od sebe svaku odgovornost kao i ranije Dminić. Tražit će *perite* koji

^{62a} Naziv ostavljamo nepreveden jer ga je teško prevesti jednom riječju. »*Podestarijer*« je upravljao podestatovom imovinom. Ovaj naziv ne nalazimo ni u ispravama drugih komuna što smo ih bili u mogućnosti konzultirati ni u rječnicima (Boerio, G., *Dizionario del dialetto veneziano*; Rezasco, G., *Dizionario del linguaggio italiano storico ed amministrativo*, Firenze 1881).

⁶³ Istog dana Piero Gambaretto, teklič, obavještava osobno suce o izjavi Dminićevoj. (Vidi fol. 132 r.)

⁶⁴ Istog dana teklič je obavijestio Dminića o odluci sudaca. (Vidi fol. 132 v.)

će kušati vino i donijeti u kancelariju *sondu*⁶⁵ od bačava i predati je sucima da se dalje brinu za vino.

(jezik talijanski)

fol. 133 v

1668, travanj, 24, Labin

Suci odbijaju odgovornost za vino.⁶⁶

(jezik talijanski)

fol. 133 v

1668, travanj, 30, Labin

Advokat komune traži od Liusa da napismeno iznese svoje razloge.

Podestat, uz slaganje Liusa, poziva stranke na raspravu i zakazuje dan rasprave.

(jezik talijanski)

fol. 133 v i 134 r

1668, svibanj, 2, Labin

Podestat presuđuje da Lius i dalje mora prodavati vino te da ima pravo tužiti one koji su prodavali vino prije nego što je prodano vino podestarije. Prigovara mu se što je vino držao izvan Labina.⁶⁷

(jezik talijanski)

fol. 134 r i v

1643, veljača, 3, Kopar⁶⁸

Andrea Morosini (*Moresini*), podestat koparski, obazirući se na nesporazume, smetnje i drugo koje su nastale nakon njegova posjeta Labinu, o čemu je obaviješten od Senata u Veneciji, zabranjuje svako ometanje javnog reda i mira i bilo kakvo ometanje sazivanja Vijeća komune te izvršavanja odluka istog.⁶⁹

(jezik talijanski)

fol. 134 v i 135 r

1632, listopad, 30, Kopar

Pietro Capello, podestat i kapetan koparski, između ostalog⁷⁰ obavještava komunu da plemići nisu dužni plaćati *karatadu*, ali da jednako tako nije dozvoljeno namećati veću *karatadu* onima koji su obveznici nego što je to odlučeno odredbom rašporskog kapetana. Eventualne izvanredne troškove dužna je snositi komuna.

(jezik talijanski)

⁶⁵ »*Scandaglio delle botte*« — »*scandaglio*« u stvari znači mjera kojom se mjeri dubina — ovdje, vjerojatno, dubina — količina vina u bačvama). (Vidi: *Scandagio, Boerio*, n. dj., str. 618, 1. stupac.)

⁶⁶ Istog dana teklić o tome obavještava Liusa. (Vidi fol. 133 v.)

⁶⁷ »... *per hauerlo tenuto fori della Terra in pregiudizio della uendita del uino della Podestaria medesima.*« (Vidi fol. 134 r.)

⁶⁸ Nije sigurno da li se zaista radi o 1643. ili pak o 1644.

⁶⁹ Ova je odluka proglašena u sali podestatove palače 5. II. iste godine. (Vidi fol. 134 v.)

⁷⁰ U ovu knjigu samo to je uneseno »*ceteris ommissis*«.

- fol. 135 r 1632, prosinac, 9, Venecija
 Dužd Francesco Erizzo javlja podestatu i kapetanu koparskom da je odobrena u Senatu njegova terminacija od 30. listopada.
 (jezik talijanski)
- fol. 135 v i 136 r 1659, lipanj, 26, Kopar
 Andrea Erizzo, podestat i kapetan koparski, delegirani sudac u pitanjima komuna i crkava, javlja podestatu da novac što ga je komuna primila za zakup ribolova (405 dukata) treba upotrijebiti za održavanje kulta i za popravak crkava te za plaćanje liječnika i učitelja.
 Strogo se zabranjuje davanje dobara komune u zakup na drugi način osim putem javnih nadmetanja kojima će prisustvovati podestat. Predviđaju se vrlo stroge kazne za prekršaj ove odredbe.
 (jezik talijanski)
- fol. 136 v 1659, srpanj, 5, Venecija
 Dužd Giovanni Pesaro (*Pisauro*) potvrđuje dekret koparskog kapetana od 26. lipnja hvaleći njegovu brigu za imovinu labinske komune.
 (jezik talijanski)
- fol. 136 v i 137 r 1676, rujan, 4, Venecija
 Dužd Alvise Contarini javlja podestatu Marcu Badoeru da je Vijeće desetorice obaviješteno da ne poštuje privilegije labinske komune. Upozorava ga da je dužan iste poštivati.
 (jezik talijanski)
- fol. 137 r i v 1676, srpanj, 6, Venecija
 Dužd Nicolò Sagredo traži od podestata Badoera da pošalje svog predstavnika u Veneciju u vezi s njegovom molbom da se opozove presuda od 4. svibnja.⁷¹
 (jezik talijanski)
- fol. 137 v 1676, rujan, 4, Venecija
 Dužd Contarini poziva Badoera da pošalje svog procuratora koji će ga zastupati u parnici između njega i komune labinske u vezi s plaćanjem *limitacije*.
 (jezik talijanski)
- fol. 138 r 1677, studeni, 27, Venecija
 Tomaso Corner i kolega, glavari Vijeća desetorice, javljaju podestatu labinskom da je suspendiran proces

⁷¹ Ova presuda nije sačuvana (nije unesena u knjigu privilegija).

što su ga vodili nasljednici Giovannija Battiste Sanzonija i drugova protiv labinske komune.

(jezik talijanski)

fol. 138 r i v

1678, siječanj, 13, Venecija⁷²

Dužd Contarini ukida presudu donesenu od strane Bernardina Michiela, bivšeg advokata Istre (*olim Adouca-toris Istriae*), 15. srpnja 1676, u korist komune labinske a protiv Giovannija Battiste Sanzonija i drugova.⁷³

(jezik latinski)

fol. 139 r

1678, veljača, 11, Venecija, u Senatu

Potvrđuje se privilegij labinske komune u vezi s izvo-zom slane ribe u Veneciju.

(jezik latinski)

fol. 139 v i 140 r

1678, siječanj, 27, Venecija⁷⁴

Dužd Contarini obavještava podestata Bartolomea Mo-lina da je Vijeće desetorice donijelo presudu da *limitaciju* plaća bivši podestat Badoer a ne komuna. Isti je dužan komuni vratiti 304 dukata kao i 434:11 L za troškove redo-vite i izvanredne. Presuda je donesena na zahtjev Giro-lama Ferroa i Mattia Coppea, nuncija labinske komune.

(jezik talijanski)

fol. 140 r i v

1678, siječanj, 29, Venecija⁷⁵

Contarini traži od podestata da naredi sadašnjem *po-destarieru* i njegovu prethodniku da ne smiju nikome dati ništa od Badoerove imovine (žito, vino, ulje i sl.). Sve će se to prodati i prokuratoru komune (*Procuratore di detta Comunità*) dati novac da ga stavi u kasu komune da bi se na taj način pokrili dugovi što ih Badoer ima prema komuni.⁷⁶

(jezik talijanski)

fol. 141 r

1678, siječanj, 29, Venecija⁷⁷

Bernardo Nave, prokurator labinske komune, pristupa u duždevu kancelariju i moli da ga se pozove na saslu-šanje ako Badoer bude zahtijevao svoja prava u odnosu na imovinu labinske komune i sl.

(jezik talijanski)

⁷² Nije sigurno da li se zaista radi o 1678. ili pak o 1679.

⁷³ Ova presuda nije sačuvana u knjizi privilegija.

⁷⁴ Vidi bilj. br. 72.

⁷⁵ Navodi se godina 1677. i I. indikcija, što znači da se radi o 1678. Ovo je jasno i iz činjenice da je isprava predana u labinsku kancelariju 11. II. 1678. (vidi fol. 140 r), a također i po tome što se spor nastavlja odmah početkom ožujka 1678.

⁷⁶ Vidi fol. 139 v i 140 r.

⁷⁷ Vidi bilj. br. 75.

fol. 141 r — 142 r

1678, siječanj, 5⁷⁸

Još o sporu između labinske kancelarije i nasljednika Giovannija Battiste Sanzonija i drugova.⁷⁹

(jezik talijanski)

fol. 142 r

1678, veljača, 28, Venecija⁸⁰

Dužd Contarini traži od podestata Bartolomea Molina da komuna pošalje svog predstavnika pred Vijeće desetorice gdje će se na Badoerov zahtjev raspravljati o njegovoj žalbi u vezi sa sporom s labinskom komunom.⁸¹

(jezik talijanski)

fol. 143 r i v

1678, prosinac, 18, Labin

Baldissera Manzoni povlači svoj potpis što ga je stavio na neke dokumente Zuannea Coppea, koji je te dokumente koristio protiv komune labinske. Potvrđuje vjernost komuni, njezinim privilegijima itd.⁸²

(jezik talijanski)

fol. 144 r

1651, srpanj, 8, Venecija⁸³

Dužd Francesco Molino pohvaljuje Labinjane što su »unatoč neplodnosti zemlje« odvojili jednoglasno 500 dukata za urgentne potrebe Republike. Traži od Girolama Bragadina, »inkvizitora« za Istru, da novac sigurnim načinom otpremi u Veneciju.⁸⁴

(jezik talijanski)

fol. 145 r

1676, lipanj, 2, Labin

Dužd Nicolò Sagredo javlja podestatu Marcu Badoeru da je pozitivno riješio molbu zapovjednika labinskih topnika (*bombardieri*),⁸⁵ Iseppa Lantera da plaću od 6 dukata mjesečno može podizati u Labinu od novca što ga Labin plaća u tu svrhu. Do sada je, naime, u tu svrhu često morao putovati u »30 milja udaljeni Rašpor«. O duždevoj odluci obaviješten je i kapetan rašporski.

(jezik talijanski)

⁷⁸ Vidi bilj. br. 75.

⁷⁹ Vidi fol. 183 r i v.

⁸⁰ Navodi se god. 1677, ali je jasno da se radi o 1678, jer je to nastavak spороva iz 1677, što se izrijekom naglašava u samoj ispravi kada se spominju odluke od 1. i 2. XII. 1677. (Vidi fol. 138 r i v.)

⁸¹ Teklić Zuanne Zullian obavještava da je predao ovaj poziv sucima. (Vidi fol. 142 v.)

⁸² Potvrda podestata i kancelara da je Nadalin Lius, koji je prepisao ovaj dokument iz originala, zaista notar. (Vidi fol. 143 v.)

⁸³ Navodi se da je ova isprava prepisana iz knjige terminacija labinske komune koja se čuva u podestatovoj kancelariji. Ta knjiga nije sačuvana.

⁸⁴ Ovjera za notara Zuannea Lucianija (fol. 144 v.)

⁸⁵ »*Capo de bombardieri*« — zapovjednik topništva.

- fol. 145 v 1679, lipanj, 7, Venecija
 Dužd Alvisè Contarini traži od rašporskog kapetana Costantina Loredana (*Lauretano*) da iz ročkog kaštela makne neke topove. Ukida se služba zapovjednika topništva u Labinu.
 (jezik talijanski)
- fol. 146 r 1679, listopad, 7, Venecija
 Alvisè Contarini, na zahtjev naroda i podestata koparskog, javlja rašporskom kapetanu da je odlučio da u Labinu i dalje bude očuvana funkcija zapovjednika topništva i traži da se riješi pitanje njegova plaćanja.
 (jezik talijanski)
- fol. 146 v 1679, rujan, 13, Buzet
 Costantin Loredan, rašponski kapetan, traži od labinskog podestata da dade plaću zapovjedniku topništva koji je potvrđen u funkciji.
 (jezik talijanski)
- fol. 146 v i 147 r 1679, kolovoz, 21, Venecija
 Dužd Contarini traži od podestata Bartolomea Molina da se imovina Badoera, koja je zaplijenjena, odmah preda blagajniku (*camerlengo*) Vijeća desetorice da je on čuva dok se ne riješi spor između komune i Badoera. Isto vrijeđi i za Plomin.
 (jezik talijanski)
- fol. 147 v 1679, listopad, 25, Venecija
 Dužd Contarini javlja Molinu da je opozvan duka od 21. kolovoza i da su njegove odredbe ništavne.
 (jezik talijanski)
- fol. 147 v i 148 r bez datuma, Labin
 Komuna labinska moli dužda da ne donosi odluku u korist četiriju obitelji koje su primljene u Vijeće labinske komune na nelegalan način, nego da sasluša i njih i predstavnike komune u Vijeću desetorice. Tada će sigurno dati pravo komuni.
 (jezik talijanski)
- fol. 148 r 1680, listopad, 5, Venecija
 Contarini obavještava podestata Angela Oria da je potvrdio odluku Vijeća o priključenju 6 obitelji Vijeću labinske komune a ukinuo onu od 27. svibnja o prijemu 4 obitelji.
 (jezik talijanski)

- fol. 148 v 1681, svibanj, 24, Venecija
 Nicolò Donato, *advokat mletačke komune*, prijeti se kaznom od 100 dukata svakome tko se protivi sazivanju Vijeća komune labinske.
 (jezik latinski)
- fol. 148 v 1681, lipanj, 21, Venecija
 Donato potvrđuje svoju odredbu od 24. svibnja.
 (jezik latinski)
- fol. 149 r 1681, lipanj, 21, Venecija
 Nicolò Donato na zahtjev Bernarda Nave, nuncija labinske komune, potvrđuje da ne može izići u susret molbi Ivana Marije Dragonje s kojim labinska komuna vodi spor, i njegova advokata, da zabrani sazivanje Vijeća labinske komune.
 (jezik latinski)
- fol. 149 v i 150 r 1681, srpanj, 28, Venecija
 Contarini javlja Oriju da je u sporu između komune i Dragonje, koji je tražio da bude primljen u Vijeće komune, presudio u korist komune.
 (jezik latinski)
- fol. 150 r — 151 r 1681, lipanj, 17, Labin
 Girolamo Bragadin, *istražitelj (Inquisitor)*, na zahtjev labinske komune određuje sljedeće:
 1. Sucima ne smije biti zabranjeno sjediti uz podestata dok sudi. Budući da je služba sudaca jedna od najvažnijih u komuni, od sada neće moći biti izabrani oni koji nemaju navršeno barem 25 godina. Kazna: gubitak plaće i 25 dukata globe.
 2. Budući da se uobičajilo da se u Vijeće primaju vrlo mladi ljudi, što je štetno, odlučeno je da se u Vijeće ne može primiti nitko tko nije navršio 18 godina života. Kazna za prekršaj odredbe: 25 dukata.
 (jezik talijanski)
- fol. 151 r i v 1687, veljača, 19, Kopar⁸⁶
 Francesco Sanudo, podestat i kapetan koparski, traži poštivanje gornje odredbe jer ima slučajeve da neki uvode u labinsko Vijeće, radi glasanja, mladiće kojima po godinama starosti tamo nikako nije mjesto.
 (jezik talijanski)

⁸⁶ Nije sigurno da li se zaista radi o 1687. ili o 1688.

fol. 151 v i 152 r

1678, siječanj, 22, Venecija, u Senatu⁸⁷

Potvrđivanje starog privilegija u vezi s izvozom slane ribe u Veneciju.⁸⁸

Iz kazala na kraju knjige vidljivo je da su uništeni sljedeći prijepisi dokumenata iz ove knjige:

fol. 148 r (Datumi se u kazalu ne navode.)

Dukal Vijeća desetorice upućen podestatu Andrei Priuliju u vezi s *limitacijom* koju je obvezna plaćati labinska komuna. fol. 149 r

Drugi dukal u vezi s istom materijom.

fol. 149 v

Još jedan dukal s tim u vezi.

fol. 150 r i v

Terminacija Bragadina o labinskim pučanima (*territoriali d'Albona*).

fol. 152 r — 153 r

1651, lipanj, 17, Labin

Terminacija Girolama Bragadina, *inkvizitora* Istre, o pravima labinskih pučana, o izborima župana, podžupana, sakristana i dr.⁸⁹

(jezik talijanski)

fol. 153 r i v

1689, listopad, 30, Buzet

Domenico Contarini, rašporski kapetan, šalje kopiju odredbe od

fol. 153 v i 154 r

1670, rujan, 17, Venecija, u Senatu

kojom se dozvoljava onima koji na svom terenu sade šume da iste mogu koristiti za svoje potrebe u bilo koje vrijeme.

(jezik talijanski)

fol. 154 r i v

1607, prosinac, 15, Venecija

Andrea Lando i Piero Marcello, zapovjednici Arsenala u Veneciji, traže od kapetana Motovunske doline (*Captanio della Valle di Montona*) da u labinskim šumama *Cerniana* i *Prodol* označi sve hrastove koji su korisni ili bi mogli postati korisni za Arsenal. Sve to mora popisati

⁸⁷ Piše 1677, ali je gotovo sigurno MV, jer je isprava predana u kancelariju 11. II. 1678.

Događalo se, doduše, da se isprave s osjetnim zakašnjenjem predavaju u kancelariji, ali ovdje se radi o prevažnoj materiji i ta mogućnost je gotovo sigurno isključena.

⁸⁸ Odluka je nepotpuna jer nedostaje dva lista koja su istrgnuta iz knjige. U stvari, istrgnuta su četiri, ali su vjerojatno dva bila prazna. Stara folijacija »skače« sa 147 na 150. Napominjemo još i to da se stara folijacija slaže s novom do (uključivo) fol. 144. Kod prvotnog folijiranja je načinjena pogreška pa je nakon fol. 144 označen fol. 141. Kod najnovije folijacije ova pogreška je ispravljena pa umjesto br. 141 stoji 145, a spomenuti listovi nedostaju između sadržaja fol. 151 i 152.

⁸⁹ Pučani — »*territoriali d'Albona*«.

i poslati njima popis u zapečaćenom pismu. Ono što ne koristi u tu svrhu upotrijebit će Giovanni Paulo Scampicchio kao drvo za loženje.

(jezik talijanski)

fol. 154 v

1608, ožujak, 18, Labin

Fantjn de Benetto, kapetan Motovunske doline, izjavljuje da je pregledao šume »Zermiana«^{89a} i »Prodol«, vlasništvo Zampaula Scampicchija zajedno s trima svjedocima. Ustanovio je da nema niti hrastova koji bi mogli biti korisni za gradnju brodova niti za »stupove« (*tolpi*).⁹⁰ Na temelju odredbe od 15. XII. dao je dozvolu vlasniku šuma da ih može upotrijebiti kao materijal za loženje.

(jezik talijanski)

fol. 155 r

1697, rujan, 6, Venecija

Vicenzo Pisani, providur za novac (*Provveditor sopra li danari*), i kolega javljaju labinskom podestatu da ne smije tražiti od teklića Domenica Manzoniya da plaća namet na lov (*le decime d'essa Caccia di Comandador o Trombetta*) što je bio odredio bivši podestat Anzolo Balbi.

(jezik talijanski)

fol. 155 r

bez datuma, Labin

Nakon što je Manzoni predao u ured ovo pismo, vraćeno mu je 50 L koje su mu bile zaplijenjene.

(jezik talijanski)

fol. 155 v

1697, kolovoz, 9, Venecija

Iz ureda providurâ i pridodanih za novac (*Provveditor sopra li danari*) traži se da se od Manzoniya inkasira novac ili da se izvrši zapljena.

(jezik talijanski)

fol. 155 v i 156 r

1697, kolovoz, 24, Labin

Izvještaj o zapljeni 50 L kao i o tome da mu se u kući nema što zaplijeniti.

(jezik talijanski)

fol. 156 r

bez datuma, Labin

Ponovno ubilješka da je, nakon što je stiglo pismo od 6. rujna, novac vraćen Manzoniyu.

(jezik talijanski)

^{89a} U duku od 15. XII. 1607. naziv šume glasi *Cermiana* a u ovom *Zermiana*. Točan naziv šume nije nam poznat.

⁹⁰ »*Tolpo*« — »stup« — *Tolpo* o *Tolpon*, s. m. Tronco o Palo o Brancone di rovere, ad uso di far palafitte. Cicogna. (Vidi: Boerio, G., n. dj., str. 754, 2. stupac.)

- fol. 156 r i v 1699, travanj, 25, Labin
 Budući da je fontik u nestašici ulja kupio 8 barila ulja, zabranjuje se svima koji inače ovdje navraćaju i prodaju ulje isto prodavati dok fontik (*Fontico*) ne proda svoje. Kazna: 25 L. Pola kazne ide u korist tužitelja a pola u korist fontika.
 (jezik talijanski)
- fol. 156 v 1699, travanj, 26, Labin
 Trgovci Antonio Lesini i Marco Donà mole dozvolu za prodaju ulja.
 (jezik talijanski)
- fol. 156 v 1699, svibanj, 21, Labin
 Vicekavaljer (*Vice Cavalier*) kažnjava Janju (*Agnia*), ženu Piera Condielle zato što je prodavala ulje prije nego što je prodano ulje fontika. Popis zaplijenjenih joj stvari.
 (jezik talijanski)
- fol. 156 v 1699, svibanj, 31, Labin
 rujan, 6, Labin
 Piero Condiella se žali.
 (jezik talijanski)
- fol. 156 v 1699, rujan, 9, Labin
 Podestat, u odsutnosti Condielle, odbija njegovu žalbu.
 (jezik talijanski)
- fol. 156 v i 157 r 1699, rujan, 13, Labin
 Antonio, sin Piera, žali se podestatu i kapetanu u Kopru u očevo ime.
 (jezik talijanski)
- fol. 157 r 1699, rujan, 21, Kopar
 Nicolò Morosini, kapetan koparski, traži od podestata da pred njega pošalje Francesca Battialla, fontikara (*Fonticaro*), budući da je u korist fontika donesena presuda protiv Condielle. Pred sud u Kopar poziva se i Iseppo Tallo, vicekavaljer.
 (jezik latinski)
- fol. 157 r i v 699, studeni, 18, Kopar
 Morosini je saslušao Candiellinog odvjetnika Moretija i odvjetnika komune i Battialle Grisonija te poništio presudu labinskog podestata. Poništava također i sam dekret od 25. travnja 1699.⁹¹ kao protivnik labinskim privilegijima. Naređuje povrat zaplijenjenih stvari Condielli.⁹²
 (jezik talijanski)

⁹¹ Vidi fol. 156 r i v.

⁹² Zalog je vraćen a Condiella je o tome obaviješten.

fol. 158 r

1705, svibanj, 23, Venecija

Alvise Mocenigo, dužd mletački, piše podestatu Girolamu Balbiju. Budući da, prema zakonima, kancelari ne mogu biti stalni niti mogu biti izabrani oni koji su rođeni u mjestu u kojem službuju niti ako su tu oženjeni, dužd upozorava podestata da treba poštivati zakone u tom smislu. Naime, kancelar labinske komune Nicolò Chiesari već je 15 godina neprekidno na tom položaju, a nastanjen je (*habitante*)⁹³ i oženjen u Labinu.

(jezik talijanski)

fol. 158 r i v

1705, svibanj, 29, Labin

Podestat Girolamo Balbi piše Vijeću desetorice da je pred Vijećem labinske komune pročitao gornje pismo. Članovi Vijeća su ga, međutim, zamolili da podsjeti dužda i Vijeće desetorice na privilegije što ih ima labinska komuna.

(jezik talijanski)

fol. 158 v

1705, svibanj, 31, Labin

Podestat Balbi piše Vijeću desetorice da je ne znajući za privilegije labinske bio upozorio isto Vijeće na činjenicu da je kancelar labinski već 15 godina na tom položaju i dr. Sada šalje kopije privilegijâ i kaže da im se pokorava.

(jezik talijanski)

fol. 159 r

1705, srpanj, 11, Venecija

Dužd Alvise Mocenigo, primivši pismo od potestata, javlja mu da treba poštivati privilegije.

(jezik talijanski)

fol. 159 v

1632, listopad, 31, Labin

Podestat i kapetan koparski Pietro Capello, »sudac delegiran od Senata i Sindik cijele istarske provincije, a posebno u Labinu«,⁹⁴ određuje da treba poštivati stare privilegije i da ključevi Labina mogu biti samo kod skrbnika pučana (*procuratore del popolo*).

(jezik talijanski)

fol. 160 r

bez datuma, Buzet (?)

Rašporski kapetan potvrđuje da je Nicolò Salamon, providur za Istru, dao Labinjanima i Plominjanima dozvolu da mogu sjeći drva. Govori o njihovim obvezama.

(jezik talijanski)

⁹³ Možda izraz »*habitante*« ovdje podrazumijeva i »rođen«.

⁹⁴ »... per la Serenissima Signoria di Venezia Podestà e Capitano di Capodistria Giudice Delegato dell'Eccellentissimo Senato et Sindaco in tutta la Prouintia dell'Istria, et in particolare nella Terra d'Albona...« (Vidi fol. 159 v.)

fol. 160 v

1719, svibanj, 24, Buzet

Zuanne Pizzomano, kapetan rašporski, daje potvrdu da se drva u nekim nabrojenim šumama koja nisu za upotrebu u brodogradnji i dr., mogu sjeći za loženje.

(jezik talijanski)

fol. 161 r — 167 r

Kazalo isprava sadržanih u knjizi.

fol. 167 r — 168 v

Prazni.

ISPRAVE PO KRONOLOŠKOM REDU

- 1325, V, 5, u blizini Labina, fol. 86 v — 88 r
1363, VII, 2, Labin, fol. 73 r — 76 r
1420, VI, 13, Labin, fol. 77 r — 78 v
1420, VII, 3, Venecija, fol. 2 r — 4 v
1420, VII, 15, Labin, fol. 76 r — 77 r
1432, I, 14, Venecija, fol. 65 r
1435, V, 4, Labin, fol. 42 r — 45 r
1436, XI, 25, Labin, fol. 93 r
1442, VI, 15, Venecija, fol. 5 r — 8 v
1444, I, 27, Venecija, fol. 63 r
1445, I, 24, Venecija, fol. 8 v — 10 r
1446, III, 21, Venecija, fol. 99 r i v
1450, II, 27, Venecija, fol. 45 v — 46 r
1450, VII, 13, Venecija, fol. 10 v — 11 v
1451, VII, 13, Venecija, fol. 93 r — 94 v
1463, V, 22, Venecija, fol. 12 r
1467, VII, 15, Venecija, fol. 12 v i 13 r
1473, XII, 15, Venecija, fol. 13 r i v
1477, VII, 17, Venecija, fol. 50 r i v
1477, VIII, 10, Sv. Kvirin, Petra Pelosa, fol. 50 v — 52 r
1479, V, 23, Venecija, fol. 13 v i 14 r
1485, V, 1, Venecija, fol. 14 r i v
1485, V, 2, Venecija, fol. 14 v i 15 r
1489, VII, 11, Labin, fol. 69 r i v
1494, V, 7, Venecija, fol. 15 v i 16 r
1499, V, 6, Venecija, fol. 16 r i v
1503, I, 28, Venecija, fol. 16 v — 17 v
1503, II, 8, Venecija, fol. 22 v i 23 r
1506, VI, 27, Venecija, fol. 17 v i 18 r
1507, V, 2, Venecija, fol. 22 r i v
1517, VI, 25, Venecija, fol. 66 r i v
1517, XII, 20, Labin, fol. 1a r — 1a v
1518, IX, 12, Venecija, fol. 18 v
1518, XI, 27, Venecija, fol. 19 r
1518, XII, 1, Labin, fol. 20 r i v
1518, XII, 10, Pula, fol. 20 v — 21 v
1519, I, 19, Venecija, fol. 19 v
1519, X, 12, Venecija, fol. 23 v i 24 r

1519, X, 20, Venecija, fol. 30 v i 31 r
1519, XII, 14, Venecija, fol. 23 r i v
1520, III, 1, Venecija, fol. 24 v — 25 v
1520, VI, 1, Venecija, fol. 25 v i 26 r
1520, VI, 4, Venecija, fol. 26 r
1520, VIII, 8, Labin, fol. 30 r
1523, X, 28, Labin, fol. 26 r i v
1524, VII, 12, Venecija, fol. 45 v
1526, VIII, 18, Labin, fol. 89 v i 90 r
1529, X, 29, Labin, fol. 26 v
1529, XI, 28, Labin, fol. 26 v — 27 v
1530, I, 28, Labin, fol. 27 v i 28 r
1530, I, 28, Labin, fol. 28 r i v
1530, IV, 20, Labin, fol. 28 v i 29 r
1531, XI, 28, Labin, fol. 29 r i v
1536, IX, 3, Labin, fol. 30 v
1536, XI, 11, Venecija, fol. 31 r
1536, XII, 4, Umag, fol. 31 v
1537, I, 18, Roč, fol. 32 r
1537, II, 4, Venecija, fol. 33 r
1537, II, 8, Venecija, fol. 33 v
1537, III, 12, Roč, fol. 32 r i v
1537, III, 24, Venecija, fol. 33 v i 34 r
1537, III, 25, Venecija, fol. 32 v i 33 r
1537, III, 30, Rab, fol. 34 r i v
1537, III, 30, Rab, fol. 34 v
1537, IV, 4, Barban, fol. 34 v i 35 r
1537, VI, 5, Venecija, fol. 35 v i 36 r
1537, VII, 20, Venecija, fol. 36 v i 37 r
1538, II, 12, Venecija, fol. 37 r
1538, III, 5, Labin, fol. 112 r — 113 r
1538, IV, 11, Venecija, fol. 37 v
1538, VI, 24, Sv. Ivan pod Buzetom, fol. 37 v i 38 r
1538, IX, 23, Labin, fol. 95 r — 96 r
1538, XI, 28, Roč, fol. 38 v
1540, I, 16, Venecija, fol. 96 r i v
1540, I, 16, Labin, fol. 96 v i 97 r
1540, VIII, 12, Labin, fol. 38 v i 39 r
1540, VIII, 12, Labin, fol. 39 r i v
1541, II, 13, Labin, fol. 39 v i 40 r
1541, II, 13, Labin, fol. 40 r
1542, V, 15, Motovun, fol. 111 r
1542, V, 15, Motovun, fol. 111 r
1542, V, 16, Motovun, fol. 40 v i 41 r
1544, V, 13, Venecija, fol. 41 r
1545, V, 23, Kopar, fol. 41 v i 42 r
1547, VI, 4, Venecija, fol. 46 r i v
1548, VI, 20, Venecija, fol. 46 v i 47 r
1548, VIII, 18, Beč, fol. 47 v i 48 r
1549, VIII, 7, Venecija, fol. 47 r i v

1549, IX, 18, Venecija, fol. 48 r i v
1549, XI, 28, Venecija, fol. 48 v i 49 r
1549, XII, 30, Venecija, fol. 49 r i v
1551, VII, 8, Venecija, fol. 49 v i 50 r
1553, XI, 13, Venecija, fol. 60 r i v
1554, X, 11, Venecija, fol. 52 r
1555, I, 16, Labin, fol. 52 r
1555, II, 11, Venecija, fol. 52 v
1556, V, 15, Venecija, fol. 53 r i v
1559, VI, 13, Venecija, fol. 53 v i 54 r
1559, XI, 7, Venecija, fol. 54 v i 55 r
1560, III, 28, Labin, fol. 55 r
1560, IV, 20, Labin, fol. 55 v — 56 r
1560, IX, 11, Venecija, fol. 56 v i 57 r
1560, IX, 29, Labin, fol. 54 r i v
1563, I, 31, Venecija, fol. 62 v
1563, IX, 27, Venecija, fol. 104 v i 105 r
1565, IV, 20, Vodnjan, fol. 60 v i 61 r
1565, XI, 28, Venecija, fol. 61 r
1566, IV, 26, Labin, fol. 61 v
1566, IV, 29, Labin, fol. 61 v i 61 r
1566, IX, 18, Vodnjan, fol. 62 r
1568, VII, 12, Labin, fol. 63 r — 64 v
1569, V, 12, Venecija, fol. 84 v i 85 r
1570, IV, 14, Labin, fol. 65 r — 66 r
1570, IV, 27, Kopar, fol. 66 r
1570, V, 5, Labin, fol. 66 r
1570, V, 19, Venecija, fol. 67 r
1570, VII, 11, Venecija, fol. 67 r i v
1571, V, 10, Venecija (?), fol. 67 v
1571, V, 19, Venecija, fol. 68 r
1573, X, 14, Venecija, fol. 68 r
1574, III, 30, Venecija, fol. 68 v
1576, I, 28, Venecija, fol. 68 v i 69 r
1576, II, 26, Labin, fol. 69 v i 70 r
1577, III, 20, Labin, fol. 70 r
1577, VIII, 10, Labin, fol. 85 v
1580, I, 21, Labin, fol. 27 v
1584, IV, 22, Labin, fol. 71 r i 72 r
1584, IV, 23, Labin, fol. 72 r i 73 r
1584, IX, 19, Venecija, fol. 73 r i v
1584, XI, 19, Kopar, fol. 74 r
1584, XI, 25, Kopar, fol. 74 r i v
1585, I, 4, Kopar, fol. 74 v
1585, I, 16, Labin, fol. 73 v i 74 r
1587, X, 20, Vodnjan, fol. 78 v — 83 r
1587, X, 28, Labin, fol. 83 v i 84 r
1587, XI, 1, Labin, fol. 84 v
1589, XI, 25, Venecija, fol. 85 v
1590, V, 19, Venecija, fol. 86 r i v

1590, XI, 23, Labin, fol. 88 r i v
1591, II, 21, Venecija, fol. 88 v i 89 r
1592, IX, 17, Labin, fol. 89 r
1592, X, 21, Kopar, fol. 89 v
1593, V, 10, Labin, fol. 90 r — 93 r
1597, IX, 11, Venecija, fol. 94 v i 95 r
1602, VII, 27, Venecija, fol. 97 r i v
1607, VI, 19, San Zuanne di Besca, fol. 59 r — 60 r
1607, XII, 15, Venecija, fol. 154 r i v
1608, III, 18, Labin, fol. 154 v
1613, I, 5, Piran, fol. 121 r — 122 v
1614, VI, 10, Venecija, fol. 120 v i 121 r
1626, VIII, 1, Venecija, fol. 119 v — 120 v
1627, VIII, 19, Venecija, fol. 97 v i 98 r
1627, X, 11, Labin, fol. 98 v i 99 r
1632, X, 30, Kopar, fol. 134 v i 135 r
1632, X, 31, Labin, fol. 159 v
1632, XII, 9, Venecija, fol. 135 r
1637, VII, 24, Venecija, fol. 100 r
1639, VIII, 19, Labin, fol. 100 v — 102 v
1639, IX, 2, Sv. Nedelja Labinska, fol. 102 v i 103 r
1639, IX, 6, Labin, fol. 103 r
1641, XI, 2, Labin, fol. 103 v i 104 r
1641, XI, 27, Venecija, fol. 104 r
1643, II, 3, Kopar, fol. 134 r i v
1644, VIII, 1, Venecija, fol. 105 r
1646, IV, 7, Venecija, fol. 105 r i v
1646, VIII, 8, Venecija, fol. 106 r
1651, VI, 17, Labin, fol. 132 r — 153 r
1651, VII, 8, Venecija, fol. 144 r
1658, XII, 6, Venecija, fol. 107 r — 108 r
1658, XII, 6, Venecija, fol. 109 r i v
1659, I, 18, Venecija, fol. 108 r — 109 r
1659, IV, 22, Venecija, fol. 106 r i v
1659, VI, 26, Kopar, fol. 135 v i 136 r
1659, VII, 5, Venecija, fol. 136 v
1660, I, 27, Venecija, fol. 106 v i 107 r
1661, V, 24, Venecija, fol. 109 v i 110 r
1664, III, 13, Venecija, fol. 110 r
1664, VII, 29, Labin, fol. 110 v
1667, VI, 27, Labin, fol. 132 r
1667, VI, 28, Labin, fol. 132 r i v
1667, VII, 4, Labin, fol. 132 r
1667, VII, 4, Labin, fol. 132 v
1667, VII, 11, Labin, fol. 132 v i 133 r
1667, XII, 1, Venecija, fol. 118 v — 119 v
1668, IV, 22, Labin, fol. 133 r
1668, IV, 24, Labin, fol. 133 v
1668, IV, 30, Labin, fol. 133 v
1668, V, 2, Labin, fol. 133 v i 134 r

1668, IX, 6, Venecija, fol. 117 v
1668, IX, 7, Venecija, fol. 118 r
1668, IX, 8, Venecija, fol. 117 r i v
1668, XI, oko 20, Labin, fol. 113 v — 114 v
1668, XI, 23, Labin, fol. 114 v i 115 r
1669, I, 30, Venecija, fol. 115 v
1669, IV, 14, Venecija, fol. 115 v i 116 r
1669, V, 3, Venecija, fol. 116 v i 117 r
1669, IX, 17, Venecija, fol. 118 r i v
1670, IX, 17, Venecija, fol. 153 v i 154 r
1674, VIII, 9, Venecija, fol. 123 r
1674, VIII, 13, Venecija, fol. 123 r i v
1675, V, 4, Venecija, fol. 130 v i 131 r
1675, VII, 31, Venecija, fol. 131 r i v
1675, XI, 10, Venecija, fol. 131 v
1676, I, 20, Labin, fol. 124 r
1676, I, 26, Labin, fol. 124 r
1676, II, 2, Labin, fol. 124 v — 126 r
1676, II, 4, Labin, fol. 126 r — 128 r
1676, II, 5, Labin, fol. 128 r i v
1676, III, 4, Kopar, fol. 129 r — 130 r
1676, III, 4, Kopar, fol. 130 r i v
1676, VI, 2, Labin, fol. 144 v i 145 r
1676, VII, 6, Venecija, fol. 137 r i v
1676, IX, 4, Venecija, fol. 136 v i 137 r
1676, IX, 4, Venecija, fol. 137 v
1677, XI, 27, Venecija, fol. 138 r
1678, I, 5, vjerojatno Venecija, fol. 141 r — 142 r
1678, I, 13, Venecija, fol. 138 r i v
1678, I, 22, Venecija, fol. 151 v i 152 r
1678, I, 27, Venecija, fol. 139 v i 140 r
1678, I, 29, Venecija, fol. 140 r i v
1678, I, 29, Venecija, fol. 141 r
1678, II, 11, Venecija, fol. 139 r
1678, II, 28, Venecija, fol. 142 r
1678, III, 7, Labin, fol. 142 v
1678, XII, 18, Labin, fol. 143 r
1679, VI, 7, Venecija, fol. 145 v
1679, VIII, 21, Venecija, fol. 146 v i 147 r
1679, X, 7, Venecija, fol. 146 r
1679, X, 13, Buzet, fol. 146 v
1679, X, 25, Venecija, fol. 147 v
1680, X, 5, Venecija, fol. 148 r
1681, V, 24, Venecija, fol. 148 v
1681, VI, 17, Venecija, fol. 150 r — 151 r
1681, VI, 21, Venecija, fol. 148 v
1681, VI, 23, Venecija, fol. 148 v
1681, VII, 28, Venecija, fol. 149 v i 150 r
1687, II, 19, Kopar, fol. 151 r i v
1689, X, 30, Buzet, fol. 153 r i v

1697, VIII, 9, Venecija, fol. 155 v
 1697, IX, 6, Venecija, fol. 155 r
 1697, VIII, 24, Labin, fol. 155 v i 156 r
 1699, IV, 25, Labin, fol. 156 r i v
 1699, IV, 26, Labin, fol. 156 v
 1699, V, 21, Labin, fol. 156 v
 1699, V, 21, Labin, fol. 156 v
 1699, IX, 6, Labin, fol. 156 v
 1699, IX, 9, Labin, fol. 156 v
 1699, IX, 13, Labin, fol. 156 v i 157 r
 1699, IX, 21, Kopar, fol. 157 r
 1699, XI, 18, Kopar, fol. 157 r i v
 1705, V, 23, Venecija, fol. 158 r
 1705, V, 29, Labin, fol. 158 r i v
 1705, V, 31, Labin, fol. 158 v
 1705, VII, 11, Venecija, fol. 159 r
 1719, V, 24, Buzet, fol. 160 v

Zusammenfassung

PRIVILEGBUCH DER LABINER KOMMUNE (REGESTEN SÄMTLICHER DOKUMENTE VON 1325 BIS 1719)

Jakov Jelincić

Der Verfasser gibt in seiner Arbeit zunächst eine kurze Darstellung des Buchinhalts. Er spricht von der Bedeutung des Buches für die Geschichte Labins und dessen Gebiet, aber auch für andere Gebiete in Hinsicht auf Verbindungen Labins mit anderen Städten und Kommunen. Betonend, dass es sich um Abschriften handelt, stellt er fest, dass diese Tatsache den Wert des Buches bestätigt, weil diese Privilegien damals noch in Kraft waren. Eine besondere Wichtigkeit verleiht dem Buch die Tatsache, dass sich darin auch die Abschriften der vor 1420 entstandenen Urkunden befinden, als sich die Labiner Komune zusammen mit der Plomin Venedig ergeben hatte.

Im zweiten Teil bringt das Buch Inhaltsangaben (Regesten) von 254 datierten und 5 undatierten Dokumenten. In Anmerkungen werden Auskünfte gegeben, mit besonderer Berücksichtigung der bestimmten chronologischen Probleme, die dadurch entstanden, weil man sehr häufig die venezianische Rechnung der Jahre verwendet, ohne dass es angegeben wird. Es werden auch andere Angaben gemacht, die für das Verständnis des Dokuments sehr wichtig sind.

Da die Dokumente nicht in chronologischer Reihenfolge abgeschrieben sind, ordnete sie der Autor chronologisch und bezeichnete die Seite des Buches, wo sie sich befinden. Dies wird künftigen Forschern sehr viel helfen.